

RA 17/015

Gemeente Rijswijk

13 APR. 2017

ORG. ONDERDEEL

REG. KENMERK

Gemeenteraad van Rijswijk
t.a.v. de Griffie
Postbus 5305
2280HH RIJSWIJK

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Datum
11-4-2017

Uw Brief
-

Ons Kenmerk
ODH- 2017-00039849

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
2

Uw Kenmerk
-

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
06 215 61 992

Betreft
ontwerp- Begroting 2018

en voorlopige jaarrek. 2016

Email
cees.veerman@odh.nl

Geachte leden van de Raad

Voor u ligt de ontwerpbegroting 2018 van de Omgevingsdienst Haaglanden.

In de vergadering van 6 april 2017 heeft het Dagelijks Bestuur ingestemd met het voor zienswijze aanbieden van de begroting 2018 aan Provinciale Staten van Zuid-Holland en aan de gemeenteraden van de deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden.

De begroting 2018 wordt vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 22 juni 2017. De begroting 2018 moet vóór 1 augustus 2017 zijn ingediend bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Conform artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling heeft u de mogelijkheid om de komende acht weken, ingaande 15 april 2017, een zienswijze te geven op de voorliggende ontwerpbegroting. U kunt de zienswijze tot uiterlijk 10 juni 2017 schriftelijk aan ons kenbaar maken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijze is vervat, bij de begroting 2018 en biedt deze aan het algemeen bestuur aan.

Op grond van artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zend ik u tevens ter informatie de voorlopige jaarrekening 2016.

Het postadres waar u uw zienswijze aan kunt richten is:
Omgevingsdienst Haaglanden, t.a.v. de directeur, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag.

Ik vertrouw erop hiermee u voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt u terecht bij de teamleider Financiën, Planning & Control, de heer Cees Veerman. Telefonisch bereikbaar op 06 215 61 992 en per e-mail op cees.veerman@odh.nl.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden, namens deze,

Ir. J.P. Klaassen,
Secretaris

Bijlage 1: Ontwerp begroting 2018

Bijlage 2: Voorlopige jaarrekening 2016

C

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Jaarstukken 2016

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Samenvatting financiële verantwoording	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Jaarrekeningresultaat	6
2.3	Vermogenspositie	6
2.4	Wet normering topinkomens.....	7
3	Jaarverslag	8
3.1	Inleiding.....	8
3.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	8
3.2.1	Wat hebben we bereikt in 2016?	8
3.2.2	Wat hebben we daarvoor gedaan?	8
3.2.2.1	Milieu-inrichtingen	8
3.2.2.2	Bodembescherming en bodemkwaliteit	8
3.2.2.3	Natuurbescherming	9
3.2.2.4	Lucht, geluid en externe veiligheid	9
3.2.2.5	Omgevingswet	9
3.2.2.6	Overige taken	9
3.2.2.7	Totaalbeeld	9
3.2.2.8	Kritische Prestatie Indicatoren T&V	9
3.3	Programma Toezicht en Handhaving	12
3.3.1	Wat hebben we bereikt in 2016?	12
3.3.2	Wat hebben we daarvoor gedaan?	12
3.3.2.1	Toezicht	12
3.3.2.2	Overlast.....	12
3.3.2.3	Duurzaamheid	15
3.3.2.4	Handhaving.....	16
3.3.2.5	Overige taken	16
3.3.2.6	Opschonen locatiedossiers.....	17
3.3.2.7	Totaalbeeld	17
3.3.2.8	Kritische Prestatie Indicatoren T&H.....	18
4	Paragrafen	20
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	20
4.1.1	Weerstandscapaciteit	21
4.1.2	Risicoanalyse.....	22
4.1.3	Beheersmaatregelen	22
4.1.4	Ratio.....	23
4.1.5	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer	23
4.2	Financiering	24
4.2.1	Schatkistbankieren	24
4.2.2	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	24
4.2.3	Kredieten.....	24
4.3	Bedrijfsvoering	25
4.3.1	Personeel en organisatie	25
4.3.2	Financieel beheer en administratieve controle	26
4.3.3	Informatie- en communicatietechnologie	26
4.3.4	Informatiebeveiliging.....	26
4.3.5	Digitale informatievoorziening	26
4.3.6	Klachten over het handelen van de ODH	26
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	27
5	Jaarrekening	28
5.1	Programmaverantwoording	28
5.1.1	Toelichting programma's	28
5.1.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	28
5.1.3	Programma Toezicht en Handhaving	29

5.1.4	Algemene dekkingsmiddelen	29
5.1.4.1	Deelnemersbijdragen	29
5.1.4.1	Additionele projecten	30
5.1.4.1	Overige opbrengsten	31
5.1.5	Mutaties reserves	31
5.2	Overzicht incidentele lasten en baten	31
6	Balans en toelichting	32
6.1	Balans	32
6.2	Toelichting op de balans	32
6.2.1	Vaste activa	32
6.2.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	33
6.2.3	Liquide middelen	33
6.2.4	Overlopende activa	33
6.2.5	Eigen vermogen	33
6.2.6	Voorzieningen	34
6.2.7	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	34
6.2.8	Overlopende passiva	35
7	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	36
7.1	Wet- en regelgeving	36
7.2	Algemene waarderingsgrondslagen	36
7.3	Activa	36
7.3.1	Materiële vaste activa	36
7.3.2	Vlottende activa	36
7.4	Passiva	37
7.4.1	Eigen vermogen	37
7.4.2	Vlottende passiva	37
7.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	37
8	Besluit Algemeen Bestuur	38
9	Bijlagen	39
9.1	Exploitatierekening	39
9.2	Wet normering topinkomens	43
9.3	Raming en realisatie werkplan T&V	46
9.4	Raming en realisatie werkplan T&H	49
10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53
11	Begrippen- en afkortingenlijst	59

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

De jaarrekening 2016 sluit met een positief resultaat van € 336.700. De terugbetaling van de projectkosten die gemaakt zijn voor de oprichting van de dienst zijn volgens afspraak aan de deelnemers gerestitueerd. Al eerder was het overeengekomen weerstandsvermogen uit de achtereenvolgende jaarresultaten opgebouwd.

In de periode vanaf de oprichting van de ODH tot en met dit boekjaar is 12,4% efficiencywinst behaald waarmee in ruime mate is voldaan aan de taakstelling van 10%. Ook is aan de afspraak uit het Bedrijfsplan ODH 2011 invulling gegeven om in 2016 de stap te zetten van een lumpsumbenadering naar een eerste begroting op output, producten en diensten. Met deze resultaten heeft de dienst voldaan aan de bestuurlijke opgaven uit het Bedrijfsplan. Hiermee gaat de dienst een nieuwe fase in.

Het Algemeen Bestuur heeft aan de hand van de uitkomsten van een extern uitgevoerde audit naar de stand van zaken anno 2016 vastgesteld dat een extra productiviteitsstijging nodig zal zijn om de exogene stijging van de lasten in 2016 en 2017 te kunnen financieren zonder de deelnemersbijdrage te moeten verhogen. Het Algemeen Bestuur sluit tegelijkertijd een verhoging van de deelnemersbijdrage in relatie tot toekomstige exogene lastenstijgingen niet uit.

De geleverde producten en diensten laten zien dat de ODH een breed scala aan aspecten van de uitvoering van het omgevingsbeleid tot haar domein mag rekenen. Ook in 2016 hebben de deelnemers extra taken door de ODH laten uitvoeren.

De komst van de Omgevingswet in 2019 maakt het noodzakelijk om maatregelen te treffen op het gebied van digitale ondersteuning van de werkprocessen en het vastleggen van gegevens en documenten. In 2016 is bij de inrichting van de digitale systemen al geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen.

Qua nieuwe ontwikkelingen is in 2016 een impuls op het bevorderen van doelmatig en duurzaam energie gebruik door middel van specifiek toezicht vorm gegeven. De combinatie van verwijdering van vervuilende bouwstoffen, met name asbest, en het gebruiken van duurzame energie besparende of leverende materialen is binnen de overheid in het algemeen en ook door de ODH in het bijzonder in 2016 voortvarend opgepakt. In dit kader zijn er gesprekken gaande over de overdracht van taken op het gebied van asbest van deelnemende gemeenten naar de ODH.

ODH maakt onderdeel uit van het stelsel van Omgevingsdiensten. Gezamenlijk hebben de diensten de onderwerpen kennis en deskundigheid opgepakt. Ook wordt de komst van de Omgevingswet voorbereid. Met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de vroegere arbeidsinspectie) zijn afspraken gemaakt om de controle op het verwijderen van asbest af te stemmen mede gezien het komende wettelijk verbod op asbesthoudende daken. De diensten denken door het samenwerken de kwaliteit van de individuele diensten te kunnen verbeteren. Hierdoor kunnen de uitvoerende taken en de adviseursrol naar het bevoegd gezag beter tot hun recht komen.

Nu de opgave uit het Bedrijfsplan ODH is afgerond, zal de komende jaren de opgave voor de dienst met name gericht zijn op de komst van de Omgevingswet, naast vanzelfsprekend het verder optimaliseren van de VTH taken. In 2017 wordt conform afspraak de uiteindelijke stap gezet naar een 10% lagere begroting dan 2016 en voorheen. Daarom geldt een disclaimer bij het positieve resultaat van 2016. Het afsluiten van 2016 met een positief resultaat is in die context geen garantie voor de toekomst. In 2017 zullen vergelijkbare prestaties geleverd moeten worden met een aanzienlijk lagere begroting. De externe audit van 2016 heeft dit ook onderstreept. Bestuur en dienst zullen er voor moeten waken dat de structureel beschikbaar te stellen middelen de continuïteit van de dienst en de instandhouding van kwaliteit en kwantiteit van producten en diensten waarborgen.

Leo Klaassen
Directeur ODH

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de financiële verantwoording van de jaarrekening. In hoofdstuk 3 is het jaarverslag opgenomen en hoofdstuk 4 behandelt de paragrafen. Hoofdstuk 5 behandelt de jaarrekening en in hoofdstuk 6 is de balans met toelichting opgenomen. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden behandeld in hoofdstuk 7, waarna in hoofdstuk 8 het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen. De bijlagen zijn in hoofdstuk 9 opgenomen, waarna in hoofdstuk 10 de controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen. De jaarrekening wordt afgesloten met een begrippen- en afkortingenlijst.

2 Samenvatting financiële verantwoording

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft voor de programma's Toetsing en Vergunningverlening (T&V) en Toezicht en Handhaving (T&H) de realisatie op de begroting 2016 weer. In paragraaf 2.2 wordt het jaarrekeningresultaat op programmaniveau weergegeven en in paragraaf 2.3 wordt de verkorte balans van de ODH weergegeven om inzicht te geven in de vermogenspositie.

2.2 Jaarrekeningresultaat

Tabel 1 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2015	Primitieve begroting 2016	VJN 2016	NJN 2016	Administr. wijzigingen	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil 2016
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	10.232.910	9.423.000	2.339.300	130.500	247.100	12.139.900	11.228.246	911.654
2 Programma Toezicht en Handhaving	9.879.880	9.399.300	1.436.900	479.500	-61.000	11.254.700	11.196.307	58.393
Totaal lasten	20.112.790	18.822.300	3.776.200	610.000	186.100	23.394.600	22.424.553	970.047
4 Bijdragen deelnemers	-19.193.582	-19.277.300	-704.000	0	0	-19.981.300	-19.981.271	-29
5 Additionele projecten	-1.163.678	0	-1.787.800	-166.000	-186.100	-2.139.900	-1.144.441	-995.459
6 Overige opbrengsten	-228.574	0	0	-444.000	0	-444.000	-474.196	30.196
Totaal baten	-20.585.834	-19.277.300	-2.491.800	-610.000	-186.100	-22.565.200	-21.599.908	-965.292
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	-473.044	-455.000	1.284.400	0	0	829.400	824.645	4.755
7 Mutaties reserves								
Storting alg. reserve resultaat jaarrekening 2015	0	0	781.500	0	0	781.500	781.471	29
Storting alg. reserve t.b.v. restitutie projectgelden	558.587	689.300	0	0	0	689.300	689.262	38
Onttrekking saldo jaarrekening 2015	0	0	-781.500	0	0	-781.500	-781.471	-29
Onttrekking alg. reserve t.b.v. restitutie projectgelden	-377.779	0	-558.600	0	0	-558.600	-558.587	-13
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking cao en periodieken 2013-2015	-111.000	-225.700	0	0	0	-225.700	-225.700	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. resultaatbestemming	-152.643	0	-262.600	0	0	-262.600	-262.600	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. project ICT/DIV	-153.888	0	-202.600	0	0	-202.600	-102.588	-100.012
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking cao 2016	0	0	-260.600	0	0	-260.600	-260.600	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking IKB	0	0	0	0	0	0	-431.895	431.895
Onttrekking bestemmingsreserve stadsgewest Haaglanden	-71.704	-8.600	0	0	0	-8.600	-8.623	23
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-308.427	455.000	-1.284.400	0	0	-829.400	-1.161.331	331.931
Gerealiseerd resultaat	-781.471	0	0	0	0	0	-336.686	336.686

2.3 Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Vaste activa	615.134	901.547	Eigen vermogen	2.785.547	3.610.192
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.190.240	16.163.713	Voorzieningen	88.178	155.894
Liquide middelen	5.276	6.759	Netto-vlootende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.488.636	2.528.033
Overlopende activa	470.058	427.463	Overlopende passiva	10.918.347	11.205.363
TOTAAL ACTIVA	16.280.708	17.499.482	TOTAAL PASSIVA	16.280.708	17.499.482

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer, die ten laste zijn gebracht van de door het Algemeen Bestuur beschikbaar gestelde kredieten voor ICT van € 1.685.000 en voor huisvesting en inventaris van € 354.000. De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan met name uit de eind 2016 gefactureerde deelnemersbijdragen over 2017 en de rekeningcourant Schatkistbankieren. De liquide middelen is het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2016 zijn betaald, maar die betrekking hebben op 2017.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat. De voorziening betreft het saldo van de voorziening verlofrechten latende organisatie. De netto-vloTTende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies. De overlopende passiva betreffen met name de over het eerste halfjaar van 2017 bij de deelnemers in rekening gebrachte voorschotbijdragen. De overige posten bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2016 geleverde goederen en of diensten alsmede het over de laatste zeven maanden van 2016 opgebouwde vakantiegeld als gevolg van de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB) per 1 januari 2017.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen onder 6.1 Balans.

2.4 Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de ODH van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de ODH is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief. Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De ODH heeft in 2016 geen topfunctionarissen en leden en voorzitters van interne toezichthoudende organen waarvan de bezoldiging boven het bezoldigingsmaximum uitkomt.

In bijlage 9.2 is de verantwoording van de ODH op grond van de WNT opgenomen.

3 Jaarverslag

3.1 Inleiding

In het jaarverslag wordt op basis van de drie W-vragen aangegeven wat de ODH in 2016 heeft bereikt, wat de ODH daarvoor heeft gedaan en wat het heeft gekost. Het antwoord op de vraag 'Wat heeft het gekost?' wordt in hoofdstuk 5 van de jaarrekening weergegeven. De overige vragen worden in de paragrafen 3.2 en 3.3 beantwoord.

Voor 2016 is door de ODH een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in beginsel uitgevoerd volgens het werkplan 2016 en binnen de beschikbare personele inzet. Uitgangspunt hierbij was om de taakuitvoering bij de ODH in essentie op een vergelijkbare wijze uit te voeren als bij de gemeente en de provincie het geval zou zijn geweest. De werkzaamheden zijn zoveel mogelijk afgeleid van de PDC³ zoals deze is opgesteld door de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. De taken worden zaakgericht uitgevoerd en ondersteund door geautomatiseerde processen, die informatie leveren voor de afgesproken rapportageverplichtingen.

De daadwerkelijke besteding was afhankelijk van een aantal externe factoren, waaronder het aantal daadwerkelijk ontvangen aanvragen en meldingen en het aantal geconstateerde handelingen waarop moest worden toegezien of moest worden gehandhaafd. In de voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage wordt gerapporteerd over de daadwerkelijk uitgevoerde werkzaamheden.

Het jaar 2016 is het eerste jaar dat de financiering van de ODH plaatsvindt op basis van output, waarbij de taakuitvoering door de ODH wordt gefinancierd aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording vindt conform de bestuurlijke afspraak niet plaats op basis van nacalculatie. Over het werkplan wordt ambtelijk gerapporteerd indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) significant afwijken van de kentallen (in uren) die voor de begroting zijn gebruikt. Waar sprake is van geen of een beperkte afwijking wordt het kengetal uit de begroting gevolgd. Significante afwijkingen worden ambtelijk per deelnemer besproken. Deze afwijkingen zouden indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage ook in VJN of NJN terug kunnen komen.

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

3.2.1 Wat hebben we bereikt in 2016?

Binnen het programma T&V zijn de taken ruwweg uitgevoerd in lijn met de werkplannen van de opdrachtgevers (zie bijlage 9.3). Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER procedures. Daarnaast zijn met name op het gebied van Bodem, Externe veiligheid en Geluid op reguliere basis adviestaken verricht voor verschillende opdrachtgevers. Verder zijn veranderingen in regelgeving opgepakt en geïmplementeerd, zoals recente wijzigingen in de groene regelgeving als onderdeel van de provinciale taakuitvoering.

3.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

3.2.2.1 Milieu-inrichtingen

Het aantal zaken voor milieu-inrichtingen was in 2016 hoger dan geprognostiseerd waarbij vooral het aantal maatwerkbeschikkingen en zaken rond de organisatie van vuurwerkontbrandingen hoger uitpakte. Voor vuurwerk wordt een ontwikkeling naar meer (centraal) georganiseerde vuurwerkevenementen zichtbaar.

3.2.2.2 Bodembescherming en bodemkwaliteit

Het aantal zaken op het vlak bodembescherming en -kwaliteit is in 2016 zeer ruim boven de prognose uitgekomen. Vooral het aantal zaken rond bodemverontreiniging kwam fors hoger uit. Er waren ook meer

¹ Onder "vergunningverlening" wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

² Onder "toezicht" wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

zaken rond ontgrondingen en de Provinciale Milieuverordening (PMV). Voor het aspect 'bodem' zijn voor 2016 aanvullende afspraken gemaakt met de gemeente Zoetermeer.

3.2.2.3 Natuurbescherming

De inzet op de geconcentreerde provinciale taak op het vlak van de natuurbescherming pakte in 2016 fors hoger uit dan geprognoseerd. Dit was vooral het gevolg van de wijziging in regelgeving rond de PAS en de voorbereiding op de nieuwe Wet natuurbescherming (Nbw). Vooral het aantal aanvragen Nbw was veel hoger dan geprognoseerd. Het aantal natuurbeschermingszaken was daardoor beduidend hoger dan de prognose. In 2016 is daarnaast veel tijd en aandacht besteed aan de implementatie van de nieuwe Nbw. De provincie Zuid-Holland heeft in 2016 aanvullende opdrachten verstrekt voor het afhandelen van deze extra taken.

3.2.2.4 Lucht, geluid en externe veiligheid

Het aantal zaken op de aspecten geluid, lucht en EV is in 2016 boven de prognose uitgekomen. Zwaartepunt hierin zijn de toetsen en adviezen op deze aspecten ten behoeve van milieu-inrichtingen en ruimtelijke plannen. De geprognoseerde inzet op het provinciale programma Impuls Omgevingsveiligheid is separaat op projectniveau verantwoord.

3.2.2.5 Omgevingswet

De voorbereiding op de Omgevingswet is in samenspraak met de gemeenten en provincie opgepakt door deel te nemen aan diverse overleggen, werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. De werkzaamheden met betrekking tot de Omgevingswet zijn in 2016 nog niet separaat geregistreerd, maar zijn geïntegreerd weergegeven onder de post 'niet benoemde taken' en deels in de posten advies/ondersteuning opdrachtgever/beleidsafdeling.

3.2.2.6 Overige taken

In het werkplan 2016 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, bezwaar en beroep. De inzet hierop is beduidend hoger uitgevallen dan vooraf was geraamd. Vooral de inzet naar aanleiding van verzoeken voor dossierinzage en dossierinformatie komt zeer veel hoger uit dan de prognose. Hierbij wordt opgemerkt dat de rapportage van de dossierinzage en dossierinformatie niet in aantallen plaatsvindt maar in uren. Op dat punt wijkt de rapportage af van de begroting. Het aantal bezwaar- en beroepszaken was in 2016 beduidend hoger dan de prognose. Voor een belangrijk deel hangt dit samen met het hogere aantal aanvragen voor de natuurbescherming.

3.2.2.7 Totaalbeeld

Het jaar 2016 was qua taakuitvoering een intensief, doch beheersbaar jaar. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt ruim boven de prognose. Mede als gevolg van een aantal additionele werkzaamheden lag het aantal uitgevoerde zaken hoger dan in 2015. Daarbij moet worden opgemerkt dat de taakuitvoering voor het programma T&V vrijwel geheel vraagvolgend is, waarbij de vraag in komende jaren kan afwijken van de situatie in 2016.

3.2.2.8 Kritische Prestatie Indicatoren T&V

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met indicatoren (KPI). Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume (opgenomen in bijlage 9.3), de tijdigheid en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

Een indicator tijdigheid van de taakuitvoering is ODH-breed uitgewerkt voor de procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij is onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. De resultaten ten aanzien van de tijdigheid voor de benoemde zaaktypen over 2016 zijn opgenomen in tabel 3.

Tabel 3 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier				
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R01.4	Omgevingsvergunning	19	16	84%
R02.1	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets	11	9	82%
R27.1	Omgevingsvergunning BRIKS	1	1	100%
R10.1	Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	28	23	82%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	17	17	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	16	16	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	31	29	94%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS	121	120	99%
R16.1	Vergunning Ontgrondingswet	1	1	100%
R19.1	Vergunning Waterwet	44	33	75%
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	68	67	99%
R25.1	Beschikking hogere grenswaarden geluid	10	4	40%
Eindtotaal 2016		367	336	92%

ODH Uitgebreid				
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R01.4	Omgevingsvergunning	36	19	53%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	12	12	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	14	14	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	1	1	100%
R16.1	Vergunning Ontgrondingswet	2	1	50%
R19.1	Vergunning Waterwet	8	7	88%
R25.1	Beschikking hogere grenswaarden geluid	35	31	89%
Eindtotaal 2016		108	85	79%

Jaar	Procedure	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
2015	Regulier/uitgebreid/advies	2.109	1.308	62%
2016	Regulier/uitgebreid	475	421	89%

Voor deze indicator geldt geen vastgestelde norm. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid voor reguliere procedures hoger scoort dan die voor de uitgebreide procedures. Voor producten waarbij de leveringstermijn relatief laag is geldt in een belangrijk aantal gevallen dat het zorgen dat de aanvraag compleet, volledig en op voldoende niveau is meer tijd vraagt dan binnen de procedure beschikbaar is. De ingediende aanvragen zijn met regelmaat van een onvoldoende niveau. Er vindt dan een afweging plaats of een bedrijf meer tijd krijgt om tot een vergunbare aanvraag te komen of dat ten behoeve van de afronding binnen de behandelingstermijn een weigering of buiten behandeling wordt afgegeven.

Voor de niet in de tabel opgenomen producten geldt of geen termijn of een servicetermijn, zoals voor toetsing en advisering als onderdeel van een Wabo procedure. In het zaakstelsel worden de producten per soort geregistreerd (bijvoorbeeld als "toets" of "advies") zonder een nadere onderscheid op basis van de behandelingstermijnen. Het is op dit moment nog niet haalbaar om uit alle toets- of advieszaken alleen die zaken te destilleren waarvoor een servicetermijn geldt. Dit is een ontwikkelpunt voor de rapportage in 2017.

Als de tijdigheid in 2016 wordt vergeleken met 2015 dan is deze verbeterd van gemiddeld overall 62% naar gemiddeld 89%. Hier boven is toegelicht dat in 2016 de toets/adviesproducten geen deel uitmaken van de gerapporteerde tijdigheid.

In tabel 4 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&V. Het betreft hier voor het overgrote deel (> 75%) provinciale dossiers op het gebied van de Groene wetgeving betrekking hebbende op de Flora- en Faunawet (bestrijding en schadebestrijding). Het overzicht wordt op deze wijze sterk beïnvloed door de 'groene' taakuitvoering in 2016, waardoor een zuivere vergelijking met 2015 erg lastig is.

Tabel 4 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	13	2
Deels gegrond, deels ongegrond	10	0	0
Gegrond	32	3	0
Ingestemd met rechtstreeks beroep	4	0	0
Niet-ontvankelijk	4	1	0
Ingetrokken	28	9	1
Overgedragen	1	1	0
Totaal	100	27	3

3.3 Programma Toezicht en Handhaving

3.3.1 Wat hebben we bereikt in 2016?

Binnen het programma T&H zijn de taken uitgevoerd in lijn met de werkplannen van de opdrachtgevers (zie bijlage 9.4). Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering. Daarbij is risico gestuurd en m.b.v. de door de opdrachtgevers meegegeven prioritering, het toezicht uitgevoerd en heeft de ODH daar waar noodzakelijk conform de sanctiestrategie handhavend opgetreden. Voor 2016 werd rekening gehouden met een totaal aantal van 11.040 zaken. Uiteindelijk zijn er 11.946 zaken uitgevoerd.

3.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

3.3.2.1 Toezicht

Op de planning voor 2016 stonden 1.240 planmatige integrale controles en 770 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 1.194 integrale controles en 716 themacontroles uitgevoerd. Er werd rekening gehouden met 1.862 uit te voeren hercontroles; dat werden er 1.592. Met name omdat het aantal hercontroles bij de themacontroles erg meeviel. Deels omdat deze pas laat in het jaar zijn uitgevoerd en een deel van de hercontroles dus in 2017 zal plaatsvinden, maar ook lijkt het naleefgedrag bij de themacontroles positiever dan verwacht. Er stonden 391 sanctiecontroles gepland, maar er moesten uiteindelijk 590 sanctiecontroles worden uitgevoerd.

Daarnaast is een aantal meer specifieke dan wel projectmatige werkzaamheden verricht:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen: de invoer van het RRGs is door alle deelnemers overgedragen aan de ODH. De ODH controleert de inrichtingen die op de risicokaart staan jaarlijks op naleving van de wetgeving alsmede op de juistheid van de gegevens in het RRGs. Daarnaast kan d.m.v. dossieronderzoek vastgesteld worden of gegevens juist zijn ingevoerd;
- Project Vuurwerk: controle op de naleving van de regels rond opslag en verkoop van consumentenvuurwerk;
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodemenergiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

De inzet op toezicht bodemsanering is in 2016 groter geweest dan geraamd. Bij elkaar genomen zijn er 201 controles uitgevoerd bij ernstige en niet-ernstige saneringen (raming controles 171). Controles in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit vonden 166 keer plaats versus een raming van 121. Ook op de sanering van verontreinigingen die naar aanleiding van een calamiteit of een eindsituatie onderzoek zijn aangetoond (herstelplicht Wm) en ondergrondse tanksanering heeft een forse inzet plaats gevonden. Tot slot zijn 22 gebiedscontroles uitgevoerd, bedoeld om illegale situaties op te sporen. Dit gebeurt aan de hand van surveillance of aan de hand van waarnemingen van collega toezichthouders.

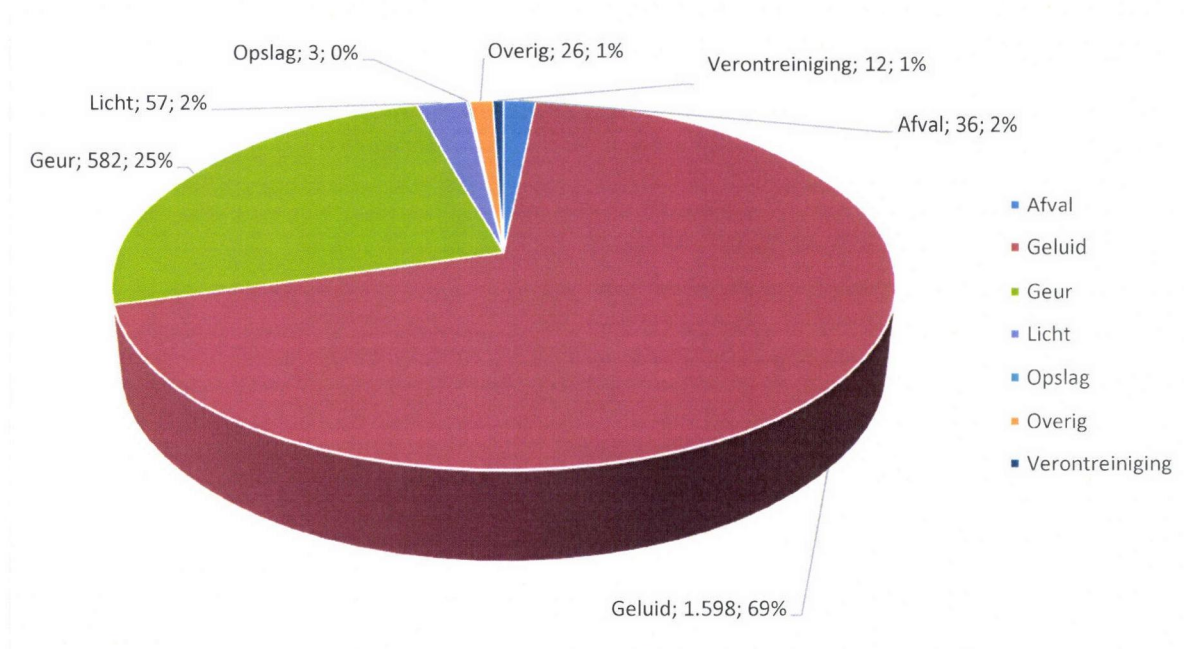
3.3.2.2 Overlast

Voor overlastsituaties heeft de ODH een 24-uursbereikbaarheid georganiseerd en met de opdrachtgevers zijn afspraken gemaakt over prioritering en afhandeling. De omwonenden die overlast ondervinden van bedrijven melden via de frontoffice van de eigen gemeente of via het Zuid-Hollandse milieuklachtennummer dat zij zich gehinderd voelen. Na contact met toezichthouders volgt vaak een afspraak om ter plaatse een (geluid)onderzoek uit te voeren en wordt nagegaan of gedragsvoorschriften worden nageleefd.

Bij bedrijven waarbij een dwangsbesluit is opgelegd of waarbij de overtreding moeilijk is vast te stellen kreeg de klager veelal een telefoonnummer tot hun beschikking waarmee 24/7 een wachtdienstmedewerker kon worden opgeroepen om onderzoek in te stellen.

De ODH heeft in totaal in 2016 2.314 nieuwe overlastmeldingen ontvangen (zie grafiek 1). Deze meldingen komen bij de nog lopende zaken waarvan al overlastmeldingen in behandeling zijn. Het zijn 21% meer meldingen dan geprognoseerd. Van de 2.314 meldingen die zijn ingediend bij de ODH betreft 1.142 meldingen een melding van 'een unieke melder'.

Grafiek 1 Overlastmeldingen per type overlast in 2016

In tabel 5 zijn de aantallen overlastmeldingen zoals die in 2014, 2015 en 2016 zijn behandeld naast elkaar gezet.

Tabel 5 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	Verschil 2016-2015
Afval	71	43	36	-7
Geluid	1.243	1.503	1.598	95
Geur	617	408	582	174
Licht	44	69	57	-12
Opslag	9	2	3	1
Overig	39	28	26	-2
Verontreiniging	23	26	12	-14
Totaal	2.046	2.079	2.314	235

N.a.v. overlastmeldingen zijn er 1.047 controles uitgevoerd specifiek op het aspect waar de melding over ging en dat is 37% meer dan gepland. Ongewone voorvallen zijn 254 maal ingediend (61% meer dan gepland). Dit zijn vaak ook storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast kan ontstaan.

In tabel 6 zijn de aantallen overlastmeldingen over 2016 per deelnemer weergegeven.

Tabel 6 Aantal overlastmeldingen per deelnemer

Deelnemer	Aantal
Delft	128
Den Haag	1.606
Leidschendam-Voorburg	16
Midden-Delfland	23
Pijnacker-Nootdorp	54
Provincie Zuid-Holland	28
Rijswijk	48
Wassenaar	41
Westland	292
Zoetermeer	78
Totaal	2.314

Een grove analyse laat zien dat er weer meer geklaagd wordt over overlast van bedrijven dan in voorgaande jaren. Interessant is om na te gaan wat de oorzaken hiervoor zouden kunnen zijn.

De ODH is goed bereikbaar voor overlastmeldingen. Bewoners in de regio Haaglanden kunnen milieuklachten indienen per telefoon, e-mail of een klachtenformulier op de ODH-website. Van deze laatste mogelijkheid wordt steeds vaker gebruik gemaakt. Buiten kantooruren kunnen klagers terecht bij de centrale meldkamer van de milieudienst Rijnmond DCMR of de 24-uurs wachtdienst van de ODH. Dat laatste in geval van (geluids-)overlast voor bewoners van de kuststrook tijdens het badseizoen en bij gevallen waar reeds een handhavingprocedure loopt.

Kort na de start van de ODH bleek dat er meer klachten binnenkwamen dan op grond van de ervaringscijfers van de deelnemers werd voorzien. Om dit te verklaren zijn de klachten over de afgelopen jaren geanalyseerd. Daarbij is gekeken naar zowel de aanbodzijde, de wijze van registreren, de vraagzijde en mogelijk autonome externe factoren.

De ODH is bij het zaaktype 'overlastmelding' vraagvolgend en heeft (uitgaande van verder gelijkblijvende omstandigheden) geen invloed op het aantal binnenkomende meldingen. Mogelijk heeft de laagdrempeligheid van het melden per internet in combinatie met een toegenomen bereikbaarheid en het zijn van een "nieuwe dienst met nieuwe kansen", een aanzuigende werking gehad. Door de laagdrempeligheid van het nog steeds toenemende gebruik van internet bestaat de kans dat het aantal klachten nog toe gaat nemen.

Het digitale zaakgericht werken bij de ODH met zijn zorgvuldige registratie geeft goed inzicht in het aantal klachten, op de locatie, op inhoud, op de hoeveelheid en aard van de veroorzakers en op het aantal bewoners dat de overlast ervaart. Zo ontstaat een veel duidelijker overzicht dan voorheen in het tijdperk van veelal papieren dossiers en registraties.

Er is een oorzakelijk verband zichtbaar tussen de stand van de economie en het aantal overlastmeldingen. In de periode 2008 tot 2014 was er sprake van een stevige recessie. Het is aannemelijk dat als gevolg daarvan het aantal klachten bij de deelnemers in de periode voorafgaand aan de oprichting van de ODH niet representatief was en lager dan de normaal. In een aantrekkende economie neemt de bedrijvigheid en daarmee de overlast en het aantal inkomende klachten toe. Ondanks het ingezette herstel is de doorwerking van de crisis nog niet voorbij. Er is ook sprake van veranderingen. Er komen oude bedrijfs- en winkelruimtes vrij, het platteland in Zuid-Holland verstedelijkt en de steden verdichten. Er ontstaan nieuwe bedrijfstypen zoals pop-up stores en zogenaamde shisha-lounges. Grenzen tussen detailhandel en horeca vervagen, de voorheen rustige boekwinkel krijgt een horecadeel en restaurants worden na sluitingstijd als café geëxploiteerd.

Zo ontstaan nieuwe bedrijfstypen in panden die daarvoor minder geschikt zijn en zonder de noodzakelijke investeringen ontstaat er overlast. Binnenstedelijke verdichting en een afnemende onderlinge band leidt tot minder verdraagzaamheid en kan ook tot meer klachten leiden. Er is op dit vlak is een lichte opgaande trend

waar te nemen die overigens -niet- het verschil in door deelnemers geprognosticeerde en werkelijke aantallen kan verklaren.

De benodigde informatie (milieueisen) voor een (horeca)ondernemer zijn tegenwoordig makkelijker toegankelijk waardoor ondernemers bij aanvang van hun activiteiten sneller dan voorheen voldoen aan de meest basale milieuregelgeving.

Het aantal geregistreerde klachten is in de afgelopen jaren weliswaar gestegen, maar de klachtenpatronen en het gemiddeld aantal klachten per bedrijf wijkt over de gehele linie niet significant af van wat op basis van ervaring bij latende organisaties gebruikelijk was.

Wat opvalt, is dat over een beperkt aantal bedrijven heel veel klachten zijn ingekomen. Veel van die klachten zijn niet te voorkomen doordat ze tezamen over een langere tijd een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast als basis onder beslissingen over al dan niet te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er naar dergelijke "probleemdossiers" z.s.m. doch ook zo zorgvuldig mogelijk te kunnen afsluiten, waarbij niet is uit te sluiten dat zich nieuwe aandienen.

Tot slot is er een beperkt aantal adressen waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om die klachten te beëindigen stuurt de ODH ook in 2017 aan op voor bezwaar- en beroep vatbare beslissingen en in overleg met opdrachtgever voortaan buiten behandeling laten van klachten.

3.3.2.3 Duurzaamheid

Controles op duurzaamheid

In 2016 zijn door de ODH bijna 100 zogenaamde 'Thema Duurzaamheidscontroles' uitgevoerd. Uitgangspunt van die controles was uitleg geven op de wettelijke verplichtingen zoals omschreven in de artikelen 2.14 en 2.15 van het Activiteitenbesluit. De controles richtten zich op het totale energieverbruik van het bedrijf en de aanwezigheid van energiebesparende maatregelen die zich in 5 jaar of minder terug verdienen en vallen binnen de thema's: **verlichting, verwarming en ventilatie en energiemonitoring**. Met eigenaren of beheerders van bedrijven werd, voorafgaand aan de controles, een afspraak gemaakt om een bezoek te brengen aan de inrichting. De eigenaren/beheerders hebben vooral positief gereageerd op de uitleg van de regelgeving omtrent duurzaamheid, de erkende maatregelenlijst, de rondgang door de inrichting en het constructief meedenken van de ODH. Een grote meerderheid heeft aangegeven met het aspect duurzaamheid aan de slag te gaan, voor zover zij nog geen actie hadden ondernomen. Voor de energiebesparende maatregelen die tijdens het controlebezoek al waren getroffen zijn ondernemers gecompimenteerd. Na het controlebezoek heeft de ODH middels een officiële brief bedrijven geïnformeerd over de wettelijke verplichtingen en de energiebesparende maatregelen die een terugverdientijd hebben van minder dan vijf jaar.

EED

Op grond van de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) moesten grotere ondernemingen voor 5 december 2015 een energie-audit uitvoeren die door het bevoegd gezag moest worden beoordeeld. Middels een circulaire van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) werd dit termijn verlengd tot 31 december 2016. Dit houdt in dat de beoordeling van EED rapportages in 2017 voor het resterende deel zullen worden opgepakt. Inmiddels heeft de ODH 44 audits beoordeeld. Dit betreft zowel individuele bedrijven, hoofdkantoren gevestigd binnen Haaglanden als ondernemingen met filialen in Haaglanden en ODH liggen, maar die wel Wm-inrichtingen binnen ODH hebben. De energie-audits hebben als doel bewustwording en inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Dit moet bedrijven en instellingen stimuleren om meer maatregelen te treffen voor het besparen van energie.

O.a. naar aanleiding van vragen van bedrijven heeft de ODH 95 uitgebreide duurzaamheidscontroles uitgevoerd die gericht waren op de Erkende Maatregelenlijsten, reeds in bezit zijnde kwaliteitscertificaten voor duurzame energie en de huidige stand van zaken vooruitlopend op de beoordeling van EED audits en ingediende plannen van aanpak. Dat zijn er ruim 30 meer dan geraamd.

Grote concerns met vele vestigingen verspreid door het land zijn enthousiast over de oprichting van een landelijk kernteam voor de beoordeling van energie-audits. Samen met andere omgevingsdiensten en gemeenten nam de ODH deel aan dit team. Het landelijk team heeft als doel om audits van verschillende vestigingen van hetzelfde concern op een gelijke manier beoordelen.

Programma duurzaamheid

In 2016 is er veel werk verzet in het kader van het programma duurzaamheid. Nog niet alle werkzaamheden zijn afgerond en een aantal projecten loopt nog door in 2017. Na afronding van die projecten zal een volledige evaluatie aan het bestuur worden aangeboden. Een greep uit de resultaten tot nu toe:

- De ODH bezocht sinds december 2015 28 geselecteerde kantoren in Zuid-Holland om de werking van open warmte-koudeopslagsystemen (WKO) door te lichten. Het doel hiervan is om energiebesparing te realiseren in de kantorensector. Het ziet er nu al naar uit dat met het goed inregelen van de installaties winst te behalen is.
- Om energiebesparing in kantoren makkelijker te maken voor eigenaren en gebruikers gaan de ODH en ondernemingsorganisatie VNO-NCW vanaf het voorjaar 2017 samen de MKB Energy CheckUp inzetten. Met deze online calculator kunnen ondernemers snel en simpel hun energiebesparingspotentieel in beeld brengen en direct offerte(s) aanvragen bij leveranciers uit de buurt voor energiebesparende maatregelen.
- De ODH heeft vanaf het najaar 2016 deelgenomen aan een pilotproject waarin 100 bedrijven/ vastgoedbeheerders uit het Haagse bedrijfengebied Zichtenburg Kerketuinen Dekkershoek (ZKD) gefaciliteerd worden bij het energiezuinig maken van gebouwen. Als deze ontzorgingsaanpak succesvol blijkt, kan deze aanpak ook in andere gemeenten toegepast worden. De eerste fase van het project heeft een zeer magere respons opgeleverd waarna de aanpak is gewijzigd. De 2^e fase zal in 2017 worden uitgevoerd. Deelname aan de pilot wordt daarbij verbreed naar alle bedrijven in Den Haag
- Samen met een extern bureau is de ODH begin september gestart met energiescans bij zes datacenters in de provincie Zuid-Holland. Hiermee worden mogelijkheden en belemmeringen in beeld gebracht voor energiebesparing in deze branche.
- Begin oktober zijn alle toezichthouders milieu van de ODH met een basiscursus duurzaamheid gestart. Daarnaast startten ook acht aanstormende specialisten met een verdiepings- en verbredingscursus. Met deze twee cursussen voorzien we de toezichthouders van de ODH van de kennis en vaardigheden waarmee ze bedrijven effectiever kunnen ondersteunen bij het treffen van duurzaamheidsmaatregelen.

3.3.2.4 Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op de handhaving was ruim meer dan van te voren ingeschat. Er waren 374 voornemens en lasten geraamd, er waren uiteindelijk 646 voornemens en lasten noodzakelijk. Dit is onder andere toe te schrijven aan een lager naleefgedrag na integrale controles plus het feit dat bij grote overschrijdingen in geluidsonderzoeken naar aanleiding van de vele overlastmeldingen, de waarschuwing wordt overgeslagen en meteen wordt overgegaan op een dwangsom. Tevens blijkt steeds vaker dat grotere stookinstallaties (gedeeltelijk) niet zijn gekeurd en ondernemers het belang hiervan niet of onvoldoende inzien en de keuringen voor zich uit schuiven.

Bij de Omgevingsdienst zijn BOA's (bijzondere opsporingsambtenaar) in dienst. De BOA's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Straffbeschikking Milieu (BSBm) in pilotvorm als handavingsinstrument ingezet. Binnen Haaglanden zijn gedurende 2016 totaal 33 BSBm's opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (23), bodem (8) en vuurwerkopslag (2). Daarnaast zijn 13 processen verbaal opgemaakt voor bodem (6) en geluid (5), vuurwerk (1) en Wm (1).

3.3.2.5 Overige taken

In de werkplannen 2016 was tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' waaronder ondersteuning van bestuur, beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, etc. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als de waterschappen, de ILT, de ISZW, politie en OM is verder uitgebouwd.

Begin december hebben de GGD Haaglanden en de ODH een convenant ondertekend. Dit convenant bevat samenwerkingsafspraken over het uitwisselen van informatie en over het afstemmen van advisering en risicocommunicatie.

Met LTO zijn afspraken gemaakt over het geven van informatie over de milieuregelgeving. Ondernemers in de sector die gebruik maken van assimilatiebelichting kunnen gebruik maken van een SMS-berichtenservice. Abonnees ontvangen verspreid over het assimilatie seizoen diverse gratis SMS berichten die herinneren aan de juiste toepassing van de wet- en regelgeving.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

3.3.2.6 Opschonen locatiedossiers

In 2015 is de ODH gestart met het inrichtingenbestand kwalitatief op een hoger plan te krijgen. Heel veel locatiedossiers zijn in de afgelopen jaren in veelvoud overgedragen, waren vervuld met onjuiste informatie of kenden een gebrek aan essentiële gegevens.

Ook in 2016 heeft de ODH intensief gewerkt aan het opwaarderen van de kwaliteit van haar inrichtingenbestand. Waar in 2015 met name gebruik is gemaakt van digitale bronnen (Kamer van Koophandel, Google StreetView, Cyclomedia, internet), heeft 2016 vooral in het teken gestaan van het in het veld verifiëren van de in het inrichtingenbestand geregistreerde informatie. Daarbij zijn niet alle 550.000 BAG-locaties in de regio Haaglanden bezocht kunnen worden. Er is een selectie gemaakt op basis van de kennis en expertise van de toezichthouders die hebben aangegeven wat de meest relevante gebieden voor deze verificatie waren. De daaruit voortvloeiende selectie betrof ca 90.000 locaties (BAG-adressen) die in een periode van 7 weken met 5 uitzendkrachten zijn bezocht. Zij zijn daarbij digitaal ondersteund door de mobiele app StreetSpotter. Van de gecontroleerde 90.000 locaties is in 69.000 gevallen geen bedrijvigheid (zichtbaar vanaf de openbare weg) aangetroffen, in 17.000 gevallen is wel bedrijvigheid geconstateerd, in 4.000 gevallen kon geen constatering gedaan worden. Van de 17.000 gevallen met bedrijvigheid had de ODH in 13.000 gevallen een dossier, in 4.000 gevallen was er nog geen dossier beschikbaar. Van de 69.000 gevallen waar geen bedrijvigheid werd geconstateerd, had de ODH in 4.200 gevallen wel een dossier.

Tabel 7 Spot-constatering

Spot-constatering	Aantal
Er is een dossier en dat is terecht	13.000
Er is geen dossier en dat is terecht	64.800
Er is wel een dossier maar er is geen bedrijvigheid geconstateerd	4.200
Er is geen dossier maar er is wel bedrijvigheid geconstateerd	4.000

Ten opzichte van de start van het project (eind 2015) heeft de ODH nu een inrichtingenbestand met 30.169 actieve dossiers (netto toename van ca. 2.000 dossiers), 7.919 historische dossiers (netto toename van 1.000 dossiers) en 4.037 niet-actieve dossiers (netto toename van ca. 1.000 dossiers). Op basis van de digitale én de veldverificatie is het inrichtingenbestand grondig onder handen genomen. Van de actieve dossiers zijn fouten in branche, categorie, wettelijk kader, omgevingstype en UO-nummer teruggebracht naar verwaarloosbare aantallen. Een uitgebreide evaluatie van dit project komt begin 2017 beschikbaar en daarin zal ook aandacht worden besteed aan de maatregelen die de ODH heeft getroffen om het inrichtingenbestand op orde te houden.

3.3.2.7 Totaalbeeld

Het jaar 2016 was qua taakuitvoering een druk jaar. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H ligt circa 8% boven de prognose. Met name het grote aantal sanctiecontroles, handhavingzaken en overlastzaken is hier debet aan. Het planmatig toezicht is uitgevoerd conform prognose. Het zaakgericht werken is verder ingericht en een grote slag is geslagen in het op orde krijgen van locatiedossiers (kwantitatief en kwalitatief).

3.3.2.8 Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met indicatoren (KPI). Het betreft voor het programma T&H een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd. Monitoring en analyse t.a.v. trends zal in de komende jaren uiteraard plaatsvinden vooral in relatie tot de jaarlijkse evaluatie van de risicomethodiek, voor 2017 voor het eerst.

In de werkplannen 2016 is voor het eerst ook het naleefgedrag meegenomen in de weging. Dit heeft geleid tot diverse verschuivingen in de prioritering en daarmee ook effect op de vorm van toezicht die wordt toegepast bij inrichtingen in een branche. Regionaal gezien zijn er de volgende opvallende mutaties.

Opvallende stijgers in de prioritering zijn:

- Dieren (veehouderij/pluimvee), Akkerbouw, Dieren (dierentuin/kinderboerderij);
- Voedingsmiddelenindustrie;
- Glastuinbouw;
- Loonbedrijf / hoveniersbedrijf.

De stijgingen en daarmee samenhangende verschuivingen in de prioritering zijn het gevolg van een naleefgedrag bij deze branches <50%. Er zijn geen branches in 2016 met een naleving <25%.

Opvallende dalers in de prioritering zijn:

- Auto-demontagebedrijf;
- Bouw- en houtbedrijf;
- Supermarkten/groothandel voedingsmiddelen;
- Grondhandel/gronddepot/baggerdepot;
- Detailhandel en ambachtsbedrijf;

De dalingen in de prioritering zijn het gevolg van een hoog of zeer hoog naleefgedrag. Enkele branches lieten een naleefgedrag zien van >90%. De meeste branches bevinden zich in het gebied tussen 50% en 70% naleving en verschuiven enkel voor wat betreft de positie in de lijst als gevolg van stijgers en dalers. Bij deze branches verandert niet de regionale aanpak.

In tabel 8 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H en in tabel 9 een overzicht van het naleefgedrag.

Tabel 8 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H

Programma T&H	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	2	0
Gegronnd	4	1	0
Niet-ontvankelijk	6	1	1
Ingetrokken	6	0	0
Totaal	37	4	1

Tabel 9 Naleefgedrag

Product code	Product	Onderdeel	categorie	Percentage naleving na eerste controle
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)				
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	90%
			2	71%
			3	48%
			4	48%
		Gestapeld toezicht		52%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		80%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		81%
T01.4	Deelcontrole	Assimilatie		78%
		Energie/duurzaamheid		100%
		Externe veiligheid		70%
		Grondwateronttrekking		93%
		Indirecte lozingen PZH		96%
		Meten/Verificatie		100%
		Nazorg stortplaatsen		100%
		Thema controle Afvalbeheer		99%
		Thema controle Afvalstoffen		96%
		Thema controle Afvalwater		63%
		Thema controle Duurzaamheid		100%
		Thema controle Grondverzet		97%
		Thema controle Mest		90%
		Thema controle Opslag stoffen		69%
		Thema controle Stookinstallaties		56%
		Thema controle VRH		0%
		Vuurwerkopslag		93%
		WKO-afdichting		90%
		WKO-boorcontrole		100%
		WKO-gesloten		96%
		WKO-regulier		68%
		WKO-start-up		46%
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		74%
Toezicht - Overig				
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		100%
		Natte-koeltorens		92%
		Programma van eisen upd		80%
		WKO-administratief		62%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		100%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		100%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		100%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		100%
Overlast				
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		100%
		Melding overlast (klacht)		69%
		Ongewoon voorval		78%
Bodembescherming en -kwaliteit				
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		87%
		Bodemsanering niet ernstig		81%
		Nazorglocatie actief		100%
		Nazorglocatie niet actief		100%
T09.2	Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstellplicht Wm		60%
		Tanksanering ondergronds		86%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		74%
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		100%
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		90%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		73%

Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

De omgevingsdienst streeft er naar om de impact van risico's te minimaliseren. Dit betekent dat een weerstandscapaciteit beoogd wordt dat ten minste het predicaat 'voldoende' krijgt. Dat komt neer op een gewenst ratio voor de weerstandscapaciteit tussen de 1,0 en 1,4.

In het Algemeen Bestuur van 27 juni 2016 is de 'Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld, waarbij het volgende is besloten:

1. Voor het identificeren en beheersen van de risico's maakt de ODH gebruik van het model Integraal risicomanagement, een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's;
2. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risico's, waarbij de ODH streeft naar een weerstandratio van tussen de 1,0 en 1,4.
3. De maximumomvang van de weerstandscapaciteit wordt gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.
4. Op basis van de risicoanalyse vindt bijstelling plaats van het risicoprofiel via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de jaarrekening en begroting, waarbij voor de kwantificering van de risico's een ondergrens wordt gehanteerd van € 50.000.
5. De nota Weerstandsvermogen en risicomanagement wordt één keer per vier jaar opgesteld, waarbij wordt gezien of de uitgangspunten voor de vaststelling van de weerstandscapaciteit moeten worden bijgesteld. Daarbij wordt dan tevens het reservebeleid betrokken (als integraal onderdeel van de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement).

Met de implementatie van het model Integraal risicomanagement is een start gemaakt.

Tabel 10 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < X < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < X < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < X < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Tabel 11 Weging risicoprofiel (financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore kunnen risico's worden gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5×5).

Tabel 12 Risicomatrix.

		Impact				
Kans		x < € 50.000	€ 50.000 < x < € 100.000	€ 100.000 < x < € 200.000	€ 200.000 < x < € 500.000	x > € 500.000
	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

4.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de post onvoorzien. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit (inclusief de post onvoorzien) bedraagt, rekening houdende met onttrekkingen uit de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden, ultimo 2016 € 1.550.000.

Tabel 13 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Bedrag	Nog te muteren 2017	Restant capaciteit
Algemene Reserve (stand per 31-12-2016)	2.448.861	-938.976	1.509.885
Onvoorzien (structureel)	40.100	0	40.100
Totaal weerstandscapaciteit	2.488.961	-938.976	1.549.985

In 2017 zijn nog de volgende mutaties in de Algemene reserve te verwachten:

• Storting rekeningresultaat 2016	€	+ 336.686
• Restitutie projectgelden oprichting ODH	€	-/- 689.262
• Onttrekking indexering 2016	€	-/- 363.600
• Onttrekking project ICT/DIV	€	-/- 100.000
• Onttrekking resultaatbestemming budgetoverheveling programma Duurzaamheid	€	-/- 72.800
• Onttrekking resultaatbestemming budgetoverheveling bestuurlijke werkconferentie	€	-/- 50.000
Totaal	€	-/- 938.976

4.1.2 Risicoanalyse

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 juni 2016 de Nota Weerstandsvermogen en risicomangement vastgesteld. Het risicoprofiel is berekend op een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De weerstandscapaciteit bedraagt, na aftrek van onttrekkingen in de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en de voorstellen voortvloeiende uit deze jaarrekening (resultaatbestemming en voorstellen budgetoverheveling), exclusief de post onvoorzien € 1.509.900.

Het AB heeft tevens besloten om de maximumomvang van de weerstandscapaciteit (algemene reserve) te baseren op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten. Het totaal van de geraamde structurele exploitatielasten bedraagt over 2017 € 19.938.500 zodat de maximumomvang kan worden bepaald op 5% van € 19.938.500 is € 996.900. Op basis van het risicoprofiel bedraagt de omvang € 1.020.000. Daarmee is de in de Algemene reserve aanwezige weerstandscapaciteit € 489.900 hoger dan noodzakelijk voor een weerstandsratio 1,0 en € 513.000 meer dan de afgesproken maximumomvang van de weerstandscapaciteit. Een voorstel voor de inzet van dit bedrag zal bij Voorjaarsnota 2017 aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

4.1.3 Beheersmaatregelen

Doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is er op gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern te hebben met veel kennis en expertise en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

Het verzuimbeleid en de toepassing daarvan binnen de ODH heeft ook in 2016 nadrukkelijk aandacht gekregen. Langdurige ziektegevallen worden met regelmaat met de leidinggevendenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo snel mogelijke re-integratie. Tevens wordt aandacht besteed aan eventueel veelvuldig kort verzuim.

Voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is ondoenlijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden gelopen, wordt in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd.

Ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie het afgelopen jaar geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen er voor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan.

M.i.v. 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. De invoering ervan zou voor de ODH tot een belastingplicht kunnen leiden. In 2015 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle activiteiten. Daarnaast zijn in 2016 tussen het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen en een afvaardiging van diverse omgevingsdiensten (Omgevingsdienst NL) gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt. Als een omgevingsdienst kan aantonen dat overheidsstaken op basis van wetgeving zijn uitgevoerd en dat op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst is behaald, dan hoeft de omgevingsdienst:

- geen fiscale administratie te voeren;
- geen aangifte Vpb te doen;

- en geen Vpb te betalen.

De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan en op basis van de in 2015 uitgevoerde inventarisatie is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

Tabel 14 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeergroot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
	Transitie uniform metadatering model	Exploitatieverlies	-	-	-	-	pm	0
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeergroot	Zeerklein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Overige risico's	Implementatie Omgevingswet	Exploitatieverlies	-	-	-	-	pm	0
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

4.1.4 Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2016 € 1.509.900 / € 1.020.000 = 1,5.

Op basis van de in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen waarderingstabel kan het weerstandsvermogen ultimo 2016 als 'ruim voldoende' worden beoordeeld.

4.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in dat in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. De laatstgenoemde twee kengetallen zijn niet van toepassing op de ODH.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen. De ODH heeft geen geldleningen verstrekt, zodat het kengetal netto schuldquote gecorrigeerd naar alle leningen eenzelfde waarde heeft.

Tabel 15 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	2.528.033	2.670.000	2.488.636
C. Totaal van de overlopende passiva	11.205.363	10.809.200	10.918.347
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.163.713	16.019.000	15.190.240
F. Totaal van alle liquide middelen	6.759	7.000	5.276
G. Totaal van de overlopende activa	427.463	383.000	470.058
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	20.585.834	19.277.300	21.599.908
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-13,9%	-15,2%	-10,5%

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODH in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als een percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Landelijk geldt als richtlijn dat de solvabiliteitsratio boven de 20% moet liggen.

Tabel 16 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
A. Eigen vermogen	3.610.192	3.453.600	2.785.547
B. Totaal alle passiva	17.499.482	16.998.700	16.280.708
Solvabiliteitsratio (A/B) x 100%	20,6%	20,3%	17,1%

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage⁴.

Tabel 17 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
Totaal lasten programma's	20.112.790	18.822.300	22.424.553
Totaal incidentele lasten programma's	2.051.991	0	2.643.595
A. Structurele lasten	18.060.799	18.822.300	19.780.958
Totaal baten programma's	20.585.834	19.277.300	21.599.908
Totaal incidentele baten programma's	1.391.973	0	1.494.017
B. Structurele baten	19.193.861	19.277.300	20.105.891
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	20.585.834	19.277.300	21.599.908
Structurele exploitatieruimte((B-A)+(D-C))/E x 100%	5,5%	2,4%	1,5%

4.2 Financiering

4.2.1 Schatkistbankieren

Met ingang van 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Voor de ODH betekent dat de betaalrekening **geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben**. Boven deze limiet moet het bedrag afgeroomd worden naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'.

4.2.2 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er een positief liquiditeitsaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm is dan ook niet overschreden.

4.2.3 Kredieten

In 2016 zijn geen nieuwe investeringskredieten beschikbaar gesteld. Voor een overzicht van de kredieten wordt verwezen naar tabel 20 bij paragraaf 4.4.

⁴ Het percentage van 1,5% geeft de stand weer per 31-12-2016, doorwerking van de taakstelling uit het Bedrijfsplan 2011 heeft in 2017 een daling van de structurele lasten tot gevolg.

4.3 Bedrijfsvoering

De ODH wordt ingericht als een innovatieve en toekomstgerichte (en opschaalbare) organisatie. Deze overhead bouwt in de periode tot 2017 af tot een zeer scherpe 21,2%. De ambitie van de ODH is een professionele, klantgerichte, slagvaardige, betrouwbare en innoverende dienst te zijn waar afgesproken resultaten kwalitatief hoogwaardig tot stand komen. Deze ambitie vormt de leidraad voor de inrichting van de organisatie. De organisatie is zo vanaf de start 'lean en mean' ingericht als een efficiënte organisatie met als doel de taken tegen zo laag mogelijke kosten uit te voeren op het vereiste kwalitatief hoogwaardige niveau. In 2016 is de stap gezet van een lumpsumbegroting naar een outputbegroting. Het jaar stond verder in het teken van het evalueren en door ontwikkelen van de organisatie, het afronden van het inrichten van systemen, het verder structureren en genereren van managementinformatie en beschrijven van processen. Daarnaast heeft er een onafhankelijk extern financieel onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke verdere efficiencykortingen. Resultaat hiervan was dat er geen verdere ruimte in de begroting zit maar dat door een relatief geringe productiviteitsstijging (1,2%) op termijn (2018-2020) er een mogelijkheid ontstaat de lastenstijging (indexering 2017) te dekken.

4.3.1 Personeel en organisatie

In 2012 is het inrichtings- en Personeelsplan voor ODH vastgesteld. Met de bijzondere ondernemingsraad is destijds afgesproken een aantal specifiek benoemde aspecten na twee jaar te evalueren. De evaluatie is in 2015/2016 uitgevoerd door het bureau Seinstra en van der Laar. De bevindingen hebben geleid tot enkele wijzigingen en aanvullingen op het I&P plan en een besluit tot aanpassing ervan. De nieuw ontstane functies (19) zijn zo veel mogelijk gevuld door personeel wiens functie is vervallen. Enkele medewerkers zijn herplaatsingskandidaat geworden en worden maximaal begeleid in hun 'van werk naar werk' traject. Naast de taakstelling uit het bedrijfsplan (10%) zijn er ook nieuwe functies ontstaan als gevolg van taakuitbreidingen van deelnemers. Dit leidt tot het volgende formatieverloop:

Tabel 18 Formatieoverzicht

Formatie	Bedrijfsplan	Taakstelling formatie				Formatie ultimo 2016
		2013	2014	2015	2016	
Totaal volgens bedrijfsplan	206,0	-3,3	-3,3	-3,2	-3,2	193,0
Formatie	206,0	202,7	199,4	196,2	193,0	193,0
Taakoverdrachten 2013	0,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Taakoverdrachten 2014	0,0	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6
Taakoverdrachten 2015	0,0	0,0	0,0	1,9	1,9	1,9
Taakoverdrachten 2016	0,0	0,0	0,0	0,0	6,4	6,4
Totaal formatie ultimo jaar	206,0	203,6	201,9	200,6	203,8	203,8
Bezetting per 31-12-2016						191,7
Vacatureruimte						12,1

De formatie is door overheveling van taken kwantitatief gezien redelijk stabiel. Wel vindt er een kwalitatieve verschuiving plaats. Deze verschuiving is deels het gevolg van de benodigde kwaliteitsimpuls bij bedrijfsvoering en een intensivering met name op het gebied van Natuurbeschermingswetten. De overdracht van nieuwe taken zit over het algemeen ook in het hogere segment. Het budget 'inhuur derden' is in de begroting vrij laag en richt zich met name op inhuur van specialistische kennis op het gebied van ICT, vervanging bij verzuim en invulling van (tijdelijke) vacatures. De kwaliteitscriteria vereisen ook dat de specifieke benodigde kennis in de organisatie geborgd is bij het vaste personeel. In 2016 was er sprake van een groot aantal additionele (incidentele) taken waarop voor een substantieel bedrag aan inhuur derden (circa € 2,0 miljoen) heeft plaatsgevonden. Het uitgangspunt is structureel werk door structurele krachten uit te voeren en incidenteel werk door incidentele krachten.

Het ziekteverzuimpercentage is over 2016 inclusief zwangerschappen en langdurig zieken (langer dan een half jaar) uitgekomen op 7,20%. Exclusief zwangerschappen en langdurig zieken bedraagt het ziekteverzuimpercentage 4,88%. In tabel 19 is het verloop weergegeven over de periode 2014 t/m 2016. Het streefcijfer voor ziekteverzuim is in 2015 vastgesteld op 4,5%. Ter vergelijking: het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2015 bij gemeenten landelijk is 5,3% (bron: Enquête Personeelsmonitor 2015 A&O fonds). De cijfers worden elk kwartaal besproken in het Sociaal Medisch Overleg en er zijn geen

redenen te veronderstellen dat er interne oorzaken aan de stijging ten grondslag liggen. Bij het opmaken van de jaarrekening waren nog geen landelijke cijfers bekend over 2016 om het hogere cijfer van de ODH in perspectief te zetten. Er is in het laatste kwartaal weliswaar sprake geweest van een griepgolf, maar het is nog te vroeg om hieruit conclusies te trekken. Later in het jaar zal in het sociaal jaarverslag hierop terug gekomen worden.

Tabel 19 Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2014		2015		2016	
	Inclusief	Exclusief	Inclusief	Exclusief	Inclusief	Exclusief
Totaal	6,07	4,13	5,81	3,61	7,20	4,88

4.3.2 Financieel beheer en administratieve controle

2016 is het eerste jaar geweest van de zogenaamde outputbegroting. De begroting is daarbij volledig gebaseerd op te leveren producten en diensten. Het proces van lumpsum naar output is geruisloos verlopen zonder aanpassingen van de deelnemersbijdrage.

4.3.3 Informatie- en communicatietechnologie

Zoals in de Najaarsnota 2016 is aangegeven is een I-visie opgesteld. In deze visie worden de belangrijkste voorzienbare ontwikkelingen geschetst op i-gebied zoals de digitale overheid, de nieuwe omgevingswet, geo gebaseerde gegevensverwerking en andere technologische ontwikkelingen en de consequenties daarvan voor de i-huishouding. Deze visie kan na vaststelling als basis dienen voor de keuzes die de ODH moet maken met betrekking tot de wijze van vervanging van hard- en software. Besloten is om de totstandkoming van de I-visie te koppelen aan de ontwikkelingen in de projectgroep Omgevingswet zoals die in Haaglanden is opgezet. De consequenties van de I-visie worden daarom niet eerder dan in 2017 verwacht.

Het gevolg hiervan is dat de uitvoering van het project ICT/DIV, waarvan in 2016 nog een restantbudget van € 202.600 beschikbaar was, is vertraagd. Hierdoor is in 2016 € 100.000 minder uitgegeven dan geraamd. Ook is het beschikbaar stellen van een (vervangings-) krediet ICT uitgesteld naar 2017. Omdat de huidige in 2012/2013 aangeschafte mobiele telefoontoestellen steeds grotere uitval lieten zien, is besloten om al in 2016 tot vervanging van de toestellen over te gaan. Met de vervanging is een bedrag gemoeid van incidenteel € 167.000 welk bedrag binnen de exploitatie is gedekt.

4.3.4 Informatiebeveiliging

In 2016 zijn er grote stappen gezet op gebied van informatiebeveiliging. Er is een analyse gedaan door een externe onafhankelijk deskundige naar de stand van zaken. Er is een informatiebeveiligingsbeleid opgesteld en daarnaast is er de organisatie van de informatiebeveiliging opgezet. Er zijn rollen benoemd en toebedeeld waaronder die van een security-officer. De verdere uitrol vindt in 2017 plaats.

4.3.5 Digitale informatievoorziening

Het cluster Documentaire Informatie Voorziening (DIV) is verantwoordelijk voor tijdige postverwerking (zowel inkomend als uitgaand, papier en digitaal) en voor archivering. In 2016 zijn er verdere stappen gezet in de doorontwikkeling van een ouderwetse post en reprokamer naar een moderne professionele Documentatie en Informatie Voorzieningsorganisatie. De ODH werkt volledig digitaal maar heeft nog stappen te zetten in het digitaliseren en ontsluiten van de overgenomen archieven. De implementatie van een Document Management Systeem (DMS) en een Record Management Applicatie (RMA) t.b.v. archivering is gestart en wordt voltooid in 2017.

4.3.6 Klachten over het handelen van de ODH

Bij de ODH komen drie soorten klachten binnen:

1. over overlast (van bedrijven);
2. over de wijze waarop de ODH taken uitvoert (dienstverlening als tijdigheid, inhoudelijke standpunten etc. dit alles buiten de scope van bezwaar en beroep);
3. over houding en gedrag van medewerkers van de ODH (bejegening).

Klachten van de eerste soort leiden tot toezicht en mogelijk handhaving. Klachten van het tweede en derde soort vallen onder hoofdstuk 9 Awb.

Naar aanleiding van aanbeveling zes van de rekeningcommissie over de jaarrekening 2015 is een proces ingericht en wordt er nu gerapporteerd over de binnengekomen klachten. De grens tussen bezwaar, klacht of enkel ongenoegen over het feit dat er gehandhaafd wordt is in de praktijk niet altijd even scherp. In gevallen waar concreet rechtsgevolg aan de orde is, zal bij onduidelijkheid meestal de juridische route van bezwaarbehandeling gevolgd worden. In gevallen waarin ongenoegen over handhaving in een gesprek met de toezichthouder tot helderheid gebracht wordt, zal ook geen sprake zijn van een formeel klachttraject. Ook kan er sprake zijn van gevallen waarin de betrokkene alle juridische mogelijkheden inzet om handhaving tegen overtredingen te frustreren.

In 2016 zijn vier formele klachten over het handelen van de ODH geregistreerd. Alle klachten betroffen handhavingssaken.

- Een klacht bleek na bespreking met klager betrekking te hebben op de voortvarendheid van handhaven maar ook over het beleid en handelswijze van de desbetreffende gemeente. Klager is op de juiste kanalen voor overlastklachten gewezen en de OHD heeft controles geïntensiveerd.
- Een klacht liep samen met een bezwaarprocedure door klager. Na een gesprek met klager heeft hij zijn bezwaar ingetrokken; uit de klacht is een verbeterpunt gekomen,
- Een formele klacht is na een gesprek met klager op diens verzoek aangehouden en daarmee formeel nog in behandeling.
- De laatste klacht met het verzoek om een handhaver van een zaak te halen is ongegrond verklaard en de toezichthouder is op de zaak actief gebleven.

Geen van de klachten hebben geleid tot juridische vervoltrajecten.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Tabel 20 Kredietoverzicht

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven t/m 2015	Uitgaven 2016	Totaal uitgaven	Restant krediet
Huisvesting en inventaris	354.000	105.041	25.409	130.450	223.550
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	354.000	105.041	25.409	130.450	223.550

5 Jaarrekening

5.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u de verantwoording 2016 per programma.

Tabel 21 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2015	Primitieve begroting 2016	VJN 2016	NJN 2016	Administr. wijzigingen	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil 2016
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	10.232.910	9.423.000	2.339.300	130.500	247.100	12.139.900	11.228.246	911.654
2 Programma Toezicht en Handhaving	9.879.880	9.399.300	1.436.900	479.500	-61.000	11.254.700	11.196.307	58.393
Totaal lasten	20.112.790	18.822.300	3.776.200	610.000	186.100	23.394.600	22.424.553	970.047
4 Bijdragen deelnemers	-19.193.582	-19.277.300	-704.000	0	0	-19.981.300	-19.981.271	-29
5 Additionele projecten	-1.163.678	0	-1.787.800	-166.000	-186.100	-2.139.900	-1.144.441	-995.459
6 Overige opbrengsten	-228.574	0	0	-444.000	0	-444.000	-474.196	30.196
Totaal baten	-20.585.834	-19.277.300	-2.491.800	-610.000	-186.100	-22.565.200	-21.599.908	-965.292
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	-473.044	-455.000	1.284.400	0	0	829.400	824.645	4.755
7 Mutaties reserves								
Storting alg. reserve resultaat jaarrekening 2015	0	0	781.500	0	0	781.500	781.471	29
Storting alg. reserve t.b.v. restitutie projectgelden	558.587	689.300	0	0	0	689.300	689.262	38
Onttrekking saldo jaarrekening 2015	0	0	-781.500	0	0	-781.500	-781.471	-29
Onttrekking alg. reserve t.b.v. restitutie projectgelden	-377.779	0	-558.600	0	0	-558.600	-558.587	-13
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking cao en periodieken 2013-2015	-111.000	-225.700	0	0	0	-225.700	-225.700	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. resultaatbestemming	-152.643	0	-262.600	0	0	-262.600	-262.600	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. project ICT/DIV	-153.888	0	-202.600	0	0	-202.600	-102.588	-100.012
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking cao 2016	0	0	-260.600	0	0	-260.600	-260.600	0
Onttrekking alg. reserve t.b.v. dekking IKB	0	0	0	0	0	0	-431.895	431.895
Onttrekking bestemmingsreserve stadsgewest Haaglanden	-71.704	-8.600	0	0	0	-8.600	-8.623	23
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-308.427	455.000	-1.284.400	0	0	-829.400	-1.161.331	331.931
Gerealiseerd resultaat	-781.471	0	0	0	0	0	-336.686	336.686

5.1.1 Toelichting programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde naam.

De exploitatiekosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zijn verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis zijn 72,8 fte toegerekend aan het programma Toetsing en Vergunningverlening en 83,0 fte aan het programma Toezicht en Handhaving. De niet rechtstreeks toe te rekenen exploitatiekosten zijn toegerekend aan de programma's in de verhouding 46,7 : 53,3.

Tabel 22 Afwijkingen per programma op kostensoort

Kostensoort	Programma Toetsing en Vergunningverlening			Programma Toezicht en Handhaving			Totaal		
	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil 2016	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil 2016	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil 2016
1. Personeel	8.387.400	8.501.086	-113.686	9.473.300	9.612.499	-139.199	17.860.700	18.113.585	-252.885
2. Kapitaallasten	222.000	145.703	76.297	253.000	166.118	86.882	475.000	311.821	163.179
3. Indirecte kosten	1.506.300	1.499.873	6.427	1.362.000	1.354.833	7.167	2.868.300	2.854.706	13.594
4. Additionele projecten	2.000.500	1.081.584	918.916	139.400	62.857	76.543	2.139.900	1.144.441	995.459
5. Onvoorzien	23.700	0	23.700	27.000	0	27.000	50.700	0	50.700
	12.139.900	11.228.246	911.654	11.254.700	11.196.307	58.393	23.394.600	22.424.553	970.047

5.1.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma Toetsing en Vergunningverlening laat een onderuitputting zien van € 911.700. Hiervan heeft een bedrag van € 918.900 betrekking op additionele projecten, waarvan op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.1). De reguliere exploitatie is inclusief de op basis van de verdeelsleutel niet rechtstreeks aan het programma T&V toegerekende kosten per saldo € 7.300 lager uitgevallen dan geraamd:

- Hogere personeelskosten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten) € -/- 113.700
- Lagere kapitaallasten € 76.300

• Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten)	€	6.500
• Onvoorzien	€	23.700
Totaal	€	7.300

De personeelskosten zijn per saldo € 113.700 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in 2016 een eenmalige salarislust is opgenomen van € 215.000 zijnde zeven maanden vakantiegeld in verband met de invoering van het IKB per 1 januari 2017.

Daartegenover staan lagere personeelskosten voor de uitvoering van het budget 'evaluatie accountrelatie' en het budget 'uitvoering programma Duurzaamheid'. Beide budgetten zijn niet of slechts ten dele in uitvoering genomen. Het voordelige saldo is op basis van de verdeelsleutel aan de programma's toegerekend.

Voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid, waarvoor in 2016 een bedrag beschikbaar was van € 132.600, is een bedrag uitgegeven van € 59.800, zodat nog een bedrag resteert van € 72.800. Bij resultaatbestemming zal worden voorgesteld het restantbudget van € 72.800 over te hevelen naar 2017.

Tevens is in 2016 t.b.v. de 'evaluatie accountrelatie' bij resultaatbestemming 2015 een budget beschikbaar gesteld van € 50.000. Hier is in 2016 geen uitvoering aan gegeven. Voorgesteld wordt nu om het beschikbaar gestelde bedrag te reserveren voor de bestuursconferentie die in maart 2017 staat gepland. De evaluatie is geïntegreerd in de aanpak van de conferentie. Een voorstel daartoe zal bij resultaatbestemming worden voorgelegd.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma Toezicht en Handhaving laat een onderuitputting zien van € 58.400. Hiervan heeft een bedrag van € 76.500 betrekking op additionele projecten, waarvan op realisatiebasis minder is uitgegeven (zie 5.1.4.1). De reguliere exploitatie is inclusief de op basis van de verdeelsleutel niet rechtstreeks aan het programma T&H toegerekende kosten per saldo € 18.100 lager uitgevallen dan geraamd:

• Hogere personeelskosten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten)	€	-/- 139.200
• Lagere kapitaallasten	€	86.900
• Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten)	€	7.100
• Onvoorzien	€	27.000
Totaal	€	18.100

De personeelskosten zijn per saldo € 139.200 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in 2016 een eenmalige salarislust is opgenomen van € 216.900 zijnde zeven maanden vakantiegeld in verband met de invoering van het IKB per 1 januari 2017. Daartegenover staat dat de budgetten 'evaluatie accountrelatie' en 'uitvoering programma Duurzaamheid' niet of ten dele in uitvoering zijn genomen. Het voordelige saldo is op basis van de verdeelsleutel aan het programma toegerekend.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.4 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten.

5.1.4.1 Deelnemersbijdragen

De bijdragen van de deelnemers zijn gebaseerd op de uitvoering van de werkplannen. In 2016 heeft een aantal deelnemers extra taken overgedragen aan de ODH met een totaal bedrag van € 704.000. Daarnaast is de bijdrage verhoogd met de kosten van het abonnement Nationale Databank Flora en Fauna van € 35.511.

Een overzicht van de deelnemersbijdrage over 2016 is opgenomen in tabel 23.

Tabel 23 Deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage 2015	Overgedragen taken 2016	Bijdrage 2016	Abonnement Databank Flora en Fauna	Totaal
Delft	1.243.226		1.243.226	4.363	1.247.589
Den Haag	5.596.379		5.596.379	7.272	5.603.651
Leidschendam-Voorburg	250.146		250.146	3.333	253.479
Midden-Delfland	350.344	147.921	498.265	1.515	499.780
Pijnacker-Nootdorp	690.806		690.806	3.333	694.139
Rijswijk	399.645		399.645	2.666	402.311
Wassenaar	279.417	39.056	318.473	2.121	320.594
Westland	3.637.191		3.637.191	5.454	3.642.645
Zoetermeer	860.043	167.903	1.027.946	5.454	1.033.400
Provincie Zuid-Holland	5.934.645	349.039	6.283.684	0	6.283.684
Totaal	19.241.842	703.919	19.945.761	35.511	19.981.272

5.1.4.1 Additionele projecten

In totaal zijn in 2016 € 2.139.900 aan additionele opdrachten verstrekt, waarvan een bedrag van € 1.787.800 via de Voorjaarsnota 2016 beschikbaar is gesteld. Via de Najaarsnota 2016 is nog eens een bedrag van € 166.000 aan additionele opdrachten beschikbaar gesteld. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2016 zijn nog twee opdrachten toegevoegd en is één opdracht ingetrokken:

• Verhoging project Impuls Omgevingswet (aanvulling deelprogramma 1, 2 en 3)	€	20.700
• Intensivering werkzaamheden gemeente Rijswijk	€	175.500
• Intrekking project advisering stedelijke ontwikkeling Zoetermeer	€	-10.100
Totaal	€	186.100

Deze wijzigingen zijn administratief verwerkt.

De uitvoering van de additionele opdrachten is € 995.400 (waarvan € 918.900 betrekking heeft op het programma T&V en € 76.500 op het programma T&H) lager zijn uitgevallen dan geraamd en worden tegen de werkelijke kosten afgerekend waardoor ook de baten lager uitkomen. De lasten zijn voor een totaalbedrag van € 1.144.400 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht. Van de opdrachten loopt een bedrag van in totaal € 253.400 door in 2017 (zie tabel 24).

Tabel 24 Additionele projecten

Projectomschrijving	Opdrachtgever	Budget	Kosten	Verschil	Naar 2017	Vrijval budget
E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register)	Provincie Zuid-Holland	6.300	6.252	48	0	0
Advisering Brikstaken	Provincie Zuid-Holland	100.000	31.335	68.665	0	68.700
Project implementatie Wet Natuurbescherming/PAS	Provincie Zuid-Holland	495.100	495.059	41	0	0
Project implementatie Wet Natuurbescherming/PAS aanvullende opdracht	Provincie Zuid-Holland	250.000	82.750	167.250	167.300	0
Project Impuls Omgevingswet (deelprogramma 4)	Provincie Zuid-Holland	139.400	119.053	20.347	0	20.300
* Project Impuls Omgevingswet (deelprogramma 1, 2 en 3)	Provincie Zuid-Holland	42.600	41.182	1.418	600	800
** Project Werkplan Spoed en Nazorg	Provincie Zuid-Holland	787.500	135.332	652.168	0	652.200
Aanvullende energiewerkzaamheden	Provincie Zuid-Holland	63.000	29.810	33.190	33.200	0
Ondersteuning aanpak energiebesparing	Provincie Zuid-Holland	43.300	0	43.300	43.300	0
Project Sanering Geluidknelpunten	Gemeente Rijswijk	10.400	1.350	9.050	9.000	0
* Intensivering werkzaamheden	Gemeente Rijswijk	175.500	175.523	-23	0	0
Project Duurzaamheid (subsidie deel)	Min. I&M	26.800	26.795	5	0	0
Totaal		2.139.900	1.144.441	995.459	253.400	742.000

*

Opdrachten na vaststelling Najaarsnota 2016. De opdrachten zijn via een administratieve wijziging in de begroting verwerkt:

• Verhoging project Impuls Omgevingswet (aanvulling deelprogramma 1, 2 en 3)	€	20.700
• Intensivering werkzaamheden gemeente Rijswijk	€	175.500
• Intrekking project advisering stedelijke ontwikkeling Zoetermeer (verrekend via werkplan)	€	-10.100
Totaal	€	186.100

**

Het Project Werkplan Spoed en Nazorg betreft een jaarlijkse programmering van door derden uit te voeren bodemsaneringsprojecten. Daadwerkelijke uitvoering is onder andere afhankelijk van de planning en voortgang van activiteiten van derden. Budget dat niet in 2016 is aangewend zal in de jaren na 2016 nodig zijn om de beoogde bodemsaneringsprojecten alsnog uit te voeren en/of af te ronden.

5.1.4.1 Overige opbrengsten

Via vaststelling van de Najaarsnota 2016 is de post 'overige opbrengsten' verhoogd met € 444.000 als gevolg van opbrengsten wegens uitkeringen als gevolg van detacheringen, zwangerschapsverlof, afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren en overige opbrengsten (doorbelasting van publicatiekosten). Ten opzichte van de raming is de opbrengst € 32.200 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit is met name een gevolg van hogere opbrengsten op gebied van 'uitkeringen zwangerschapsverlof'.

5.1.5 Mutaties reserves

De mutaties in de reserves geeft een nadelig saldo te zien van € 100.000 ten opzichte van de raming.

Het project ICT/DIV, waarvoor in 2014 een budget van € 484.000 ten laste van de Algemene reserve beschikbaar is gesteld, is vertraagd. In 2014 is een bedrag van € 127.500 uitgegeven, in 2015 een bedrag van € 153.900 uitgegeven en in 2016 € 102.600. Het restantbudget van € 100.000 wordt pas in 2017 aan de Algemene reserve onttrokken.

Een overzicht van de exploitatierekening op kostensoort is opgenomen in bijlage 9.1.

5.2 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2016 zijn gerealiseerd. De andere lasten en baten hebben een meer structureel karakter en zijn daarom niet opgenomen in dit overzicht.

Tabel 25 Incidentele lasten en baten

Omschrijving	Programma		Algemene dekkingsmiddelen	Reserves	Totaal
	T&V	T&H			
Vakantiegeld IKB	214.919	216.976	0	0	431.895
Inhuur capaciteit i.v.m. zwangerschappen	50.959	17.797	0	0	68.756
Opleidingskosten	37.384	42.616	0	0	80.000
Programma Duurzaamheid	59.817	0	0	0	59.817
Restitutie projectgelden oprichting ODH 2015	261.025	297.562	0	0	558.587
ICT (project ICT/DIV)	47.939	54.649	0	0	102.588
ICT (vervanging mobiele telefoons)	78.030	88.952	0	0	166.982
Correctie BTW voorgaande dienstjaren	14.266	16.263	0	0	30.529
Kosten additionele projecten	1.081.584	62.857	0	0	1.144.441
Reservering projectgelden oprichting ODH 2016	0	0	0	689.262	689.262
	1.845.923	797.672	0	689.262	3.332.857
Bijdragen additionele projecten	0	0	-1.144.441	0	-1.144.441
Vergoedingen detacheringen en uitkeringsinstanties	0	0	-162.080	0	-162.080
Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren	0	0	-138.394	0	-138.394
Afrekening transitoria	0	0	-49.102	0	-49.102
Onttrekking algemene reserve (opleidingskosten)	0	0	0	-80.000	-80.000
Onttrekking algemene reserve (programma Duurzaamheid)	0	0	0	-132.600	-132.600
Onttrekking algemene reserve (evaluatie accountrelatie ODH en deelnemers)	0	0	0	-50.000	-50.000
Onttrekking algemene reserve (restitutie projectgelden ODH 2015)	0	0	0	-558.587	-558.587
Onttrekking algemene reserve (project ICT/DIV)	0	0	0	-102.588	-102.588
Onttrekking algemene reserve (cao 2015)	0	0	0	-225.700	-225.700
Onttrekking algemene reserve (cao 2016)	0	0	0	-260.600	-260.600
Onttrekking algemene reserve (IKB)	0	0	0	-431.895	-431.895
Onttrekking bestemmingsreserve Haaglanden	0	0	0	-8.623	-8.623
	0	0	-1.494.017	-1.850.593	-3.344.610

6 Balans en toelichting

6.1 Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Vaste activa	615.134	901.547	Eigen vermogen	2.785.547	3.610.192
Totaal materiële activa	615.134	901.547	Algemene reserve	2.785.547	3.601.569
Materiële vaste activa	615.134	901.547	- opgebouwd rekeningresultaat	1.428.861	1.968.863
			- opgebouwd weerstandsvermogen	1.020.000	851.235
			- resultaat boekjaar	336.686	781.471
			Bestemmingsreserve	0	8.623
			Stadsgewest Haaglanden	0	8.623
			Voorzieningen	88.178	155.894
			Verlofrechten latende organisatie	88.178	155.894
TOTAAL VASTE ACTIVA	615.134	901.547	TOTAAL VASTE PASSIVA	2.873.725	3.766.086
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.190.240	16.163.713	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.488.636	2.528.033
Vorderingen openbare lichamen	12.644.271	11.770.240	Crediteuren	547.390	753.320
Overige vorderingen	119.600	102.800	Af te dragen BTW	1.788.979	1.620.717
Rekening courant schatkistbankieren	2.426.369	4.290.673	Af te dragen loonheffing en soc. premies	152.267	153.996
Liquide middelen	5.276	6.759			
Banksaldi	5.276	6.759			
Overlopende activa	470.058	427.463	Overlopende passiva	10.918.347	11.205.363
Vooruitbetaalde bedragen	46.500	190.792	Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	9.689.608	9.638.677
Overige overlopende activa	423.558	236.671	Vooruit gefactureerde dwangsommen	186.700	123.500
			Overige overlopende passiva	1.042.039	1.443.186
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	15.665.574	16.597.935	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	13.406.983	13.733.396
TOTAAL ACTIVA	16.280.708	17.499.482	TOTAAL PASSIVA	16.280.708	17.499.482

6.2 Toelichting op de balans

6.2.1 Vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin 2016	Investering 2016	Afschrijving 2016	Extra afschrijving	Boekwaarde einde 2016
Hardware servers, werkplekken en ondersteunende voorzieningen	318.285	0	111.583	0	206.702
Hardware mobiele voorzieningen	11.277	0	3.759	0	7.518
Software Infrastructuur	128.609	0	55.384	0	73.225
Software kantoorautomatisering	134.452	0	43.577	0	90.875
Software ondersteunende systemen	104.642	0	33.409	0	71.233
Software functionele systemen	117.428	0	53.605	0	63.823
Totaal ICT krediet	814.693	0	301.317	0	513.376
Huisvesting en inventaris	86.854	25.409	10.504	0	101.759
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	86.854	25.409	10.504	0	101.759
Totaal	901.547	25.409	311.821	0	615.135

De materiële vaste activa bestaan uit investeringen in ICT, huisvesting en inventaris. Het krediet voor investeringen in ICT van € 1.685.000 is in 2015 volledig besteed. Van het krediet Huisvesting en inventaris

van € 354.000 was ultimo 2016 nog een restantkrediet beschikbaar van € 223.600 (zie tabel 20 bij paragraaf 4.4).

6.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende vorderingen	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vorderingen openbare lichamen	12.644.271	11.770.240
Overige vorderingen	119.600	102.800
Rekening courant schatkistbankieren	2.426.369	4.290.673
Totaal	15.190.240	16.163.713

De vorderingen op openbare lichamen betreft nog te ontvangen bijdragen in projectkosten van € 919.845 en de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over de 1e helft van 2017 voor een bedrag van € 11.724.426 (inclusief BTW). De overige vorderingen hebben betrekking op nog te ontvangen dwangsommen voor een bedrag van € 119.600.

In het kader van de wet Schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden vanaf 15 december 2013 verplicht hun overtollige⁵ liquide middelen op een rekening courant bij het Ministerie van Financiën te storten.

6.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Banksaldi	5.276	6.759
Totaal	5.276	6.759

6.2.4 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vooruitbetaalde bedragen	46.500	190.792
Overige overlopende activa	423.558	236.671
Totaal	470.058	427.463

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit vooruitbetaalde investeringskosten ICT (t.b.v. DMS/RMA). De overige overlopende activa betreft in 2016 ontvangen facturen die betrekking hebben op 2017.

6.2.5 Eigen vermogen

Reserves 2016	Beginstand 2016	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2016
Algemene Reserve	2.820.098	1.470.733	1.841.970	2.448.861
Rekeningresultaat 2015	781.471		781.471	0
Rekeningresultaat 2016	0	336.686	0	336.686
Bestemmingsreserve Stadsgewest Haaglanden	8.623	0	8.623	0
Totaal	3.610.192	1.807.419	2.632.064	2.785.547

Bij de vaststelling van de begroting 2016 is rekening gehouden met een reservering projectkosten oprichting ODH 2016 van € 689.262 (t.b.v. de restitutie van de projectkosten zoals afgesproken in het Bedrijfsplan). De jaarrekening 2015 sloot met een positief resultaat van € 781.471 welk bedrag in de Algemene reserve (AR) is gestort:

• Storting projectgelden oprichting OHD 2016	€ 689.262
• Storting resultaat 2015	€ 781.471
Totaal storting	€ 1.470.733

⁵ Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak.

Bij de vaststelling van de begroting 2016 is rekening gehouden met een onttrekking van € 225.700 ter dekking van de cao 2015 en een onttrekking van € 8.623 uit de bestemmingsreserve Stadsgewest Haaglanden ter dekking van de salariskosten van een medewerker die naar de ODH is overgekomen.

Bij besluit van 27 juni 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten een deel van het resultaat aan de AR te onttrekken t.b.v. het programma Duurzaamheid, opleidingskosten en evaluatie accountrelatie ODH en deelnemers voor een totaalbedrag van € 262.600.

Daarnaast is bij Voorjaarsnota 2016 besloten om een bedrag van € 202.600 t.b.v. het project ICT/DIV uit de AR te onttrekken. Het project ICT/DIV heeft ook in 2016 vertraging opgelopen, waardoor van het eind 2015 nog beschikbare budget van € 202.600 maar € 102.600 is uitgegeven. Als gevolg daarvan is € 100.000 minder uit de Algemene reserve onttrokken.

Bij Voorjaarsnota is eveneens besloten een bedrag van € 260.600 aan de AR te onttrekken t.b.v. de gedeeltelijke dekking van de gevolgen van de in 2016 afgesloten cao. Daarnaast is een bedrag van € 558.600 aan de AR onttrokken voor dekking van de 'restitutie projectkosten oprichting ODH 2015' en een bedrag van € 431.900 voor dekking van het over laatste zeven maanden van 2016 opgebouwde vakantiegeld als gevolg van de invoering van het IKB per 1 januari 2017.

Onttrekkingen:

• Gevolgen cao 2015	€	225.700
• Programma Duurzaamheid	€	132.600
• Opleidingskosten	€	80.000
• Evaluatie accountrelatie ODH en deelnemers	€	50.000
• Project ICT/DIV	€	102.588
• Gevolgen cao 2016	€	260.600
• Restitutie projectkosten oprichting ODH 2015	€	558.587
• Opgebouwd vakantiegeld laatste zeven maanden 2016 (IKB)	€	431.895
Totaal onttrekking	€	1.841.970

6.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen 2016	Beginstand 2016	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2016
Verlofrechten latende organisatie	155.894	0	67.716	88.178
Totaal	155.894	0	67.716	88.178

T.b.v. de verlofsaldi, die zijn meegebracht door de medewerkers, is in 2013 in een voorziening 'verlofrechten latende organisatie' in het leven geroepen. In 2016 is een bedrag van € 67.716 aan verlofrechten opgenomen. Het restant wordt in 2017 opgenomen.

6.2.7 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Crediteuren	547.390	753.320
Af te dragen BTW	1.788.979	1.620.717
Af te dragen loonheffing en soc. premies	152.267	153.996
Totaal	2.488.636	2.528.033

Het crediteurensaldo betreft de nog openstaande facturen per 31 december 2016. Voorts was ultimo 2016 nog een bedrag aan BTW af te dragen van € 1.788.979 en een bedrag van € 152.267 aan loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

6.2.8 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	9.689.608	9.638.677
Vooruit gefactureerde dwangsommen	186.700	123.500
Overige overlopende passiva	1.042.039	1.443.186
Totaal	10.918.347	11.205.363

De vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage bevat de in 2016 gefactureerde deelnemersbijdrage over het eerste halfjaar van 2017.

Per ultimo 2015 was een bedrag van € 123.500 aan dwangsommen gefactureerd. In 2016 is een bedrag van € 156.800 aan nieuwe dwangsommen gefactureerd en is een bedrag van € 46.500 aan ontvangen dwangsommen aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. In overleg met de opdrachtgevers is er voor een bedrag van € 47.100 afgeboekt. Van het saldo van € 186.700 is per ultimo 2016 een bedrag van € 67.100 ontvangen. Dit bedrag wordt nadat het volledige bedrag van de dwangsom is geïnd aan de deelnemende gemeenten uitbetaald (per halfjaar).

De overige overlopende passiva bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2016 geleverde goederen en of diensten voor een bedrag van € 610.144 en een bedrag van € 431.895 zijnde het in 2016 over de laatste zeven maanden opgebouwd vakantiegeld, dat in mei 2017 aan de werknemers wordt uitbetaald.

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.1 Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

7.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

7.3 Activa

7.3.1 Materiële vaste activa

Materiele vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met maatschappelijk nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering met uitzondering van mobiele telefoons en tablets	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

7.3.2 Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen geheel voorzien. De overlopende activa en liquide middelen zijn eveneens op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

1. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
2. overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

7.4 Passiva

7.4.1 Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

7.4.2 Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

7.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen:

- Huurcontract en dienstverleningsovereenkomst met de provincie Zuid-Holland ca. € 600.000 per jaar;
- Leasecontract wagenpark met Arval B.V. ca. € 70.000 per jaar;
- Licentiekosten Squit ca. € 180.000 per jaar;
- Contract Skilled Servicedesk met KPN/Call2 € 901.980 (gemiddeld € 225.500 per jaar);
- Contract/SLA printers met Canon € 100.000 (gemiddeld € 20.000 per jaar);
- Uitwijkvoorziening met 5W Storage € 116.000 (gemiddeld € 58.000 per jaar);
- Verlofrechten (exclusief verlofrechten latende organisatie) € 525.800.

8 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 1 juni 2017;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

BESLUIT:

- De jaarstukken 2016 vast te stellen;
- **Het jaarrekeningresultaat van € 336.686 vast te stellen;**
- Het jaarrekeningresultaat 2016 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 22 juni 2017.

De secretaris,

De voorzitter,

L.P. Klaassen

H.H.V. Horlings

9 Bijlagen

9.1 Exploitatierkening

Exploitatie-overzicht	Realisatie 2015	Primitieve begroting 2016	VJN	NJN	Admin. wijzigingen	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil 2016
1 Personeel	15.989.922	16.349.700	1.227.200	284.000	-200	17.860.700	18.113.584	-252.884
2 Kapitaallasten	299.183	475.000	0	0	0	475.000	311.821	163.179
3 Indirecte kosten	2.000.339	1.921.600	761.200	185.300	200	2.868.300	2.854.707	13.593
4 Directe productiekosten	595.026	0	0	0	0	0	0	0
5 Additionele projecten	1.228.320	0	1.787.800	166.000	186.100	2.139.900	1.144.441	995.459
6 Onvoorzien	0	76.000	0	-25.300	0	50.700	0	50.700
Totaal lasten	20.112.790	18.822.300	3.776.200	610.000	186.100	23.394.600	22.424.553	970.047
7 Algemene dekkingsmiddelen	-20.585.834	-19.277.300	-2.491.800	-610.000	-186.100	-22.565.200	-21.599.908	-965.292
Totaal baten	-20.585.834	-19.277.300	-2.491.800	-610.000	-186.100	-22.565.200	-21.599.908	-965.292
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	-473.044	-455.000	1.284.400	0	0	829.400	824.645	4.755
8 Mutatie reserves								
Storting	1.690.466	689.300	781.500	0	0	1.470.800	1.470.733	67
Onttrekking	-1.998.893	-234.300	-2.065.900	0	0	-2.300.200	-2.632.064	331.864
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-308.427	455.000	-1.284.400	0	0	-829.400	-1.161.331	331.931
Gerealiseerd resultaat	-781.471	0	0	0	0	0	-336.686	336.686

Lasten

De totale lasten komen in 2016 uit op € 22.424.553 en dat is € 970.047 lager dan geraamd.

Personeel

De post personeel is € 252.900 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt mede door een eenmalige last van € 431.900 (verdeeld over de programma's T&V en T&H voor respectievelijk € 215.000 en € 216.900) zijnde het opgebouwde vakantiegeld over de laatste zeven maanden van 2016 als gevolg van de invoering van het IKB per 1 januari 2017. Daar staat tegenover dat de werkelijke bezetting lager was dan de geraamde formatie waardoor de salariskosten en inhuur derden € 158.900 lager zijn uitgevallen dan geraamd. Voor het programma Duurzaamheid is in 2016 binnen de post inhuur derden een budget gealloceerd van € 132.600. In 2016 is hiervan € 59.800 uitgegeven zodat nog een restantbudget resteert van € 72.800. De verdere realisatie vindt plaats in 2017 zodat bij resultaatbestemming wordt voorgesteld een bedrag van € 72.800 over te hevelen naar 2017.

De opleidingskosten en algemene personeelskosten zijn per saldo € 20.100 lager uitgevallen dan geraamd.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn in 2016 € 163.200 lager dan geraamd. In 2016 zijn geen financieringsmiddelen aangetrokken, waardoor ten opzichte van de raming sprake is van een onderuitputting van € 102.200. De afschrijvingslasten in ICT komen als gevolg van de gefaseerde implementatie van de aanpassingen in hard- en software lager uit dan geraamd. Daarnaast is het krediet Huisvesting en Inventaris nog niet volledig benut. Als gevolg daarvan komen de afschrijvingslasten ten opzichte van de raming € 61.000 lager uit.

Indirecte kosten

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, ICT-kosten, vervoerskosten en overige bedrijfskosten. De indirecte kosten zijn in 2016 € 13.600 lager uitgevallen dan geraamd. Voor het project ICT/DIV was een bedrag van € 202.600 beschikbaar, waarvan in 2016 € 100.000 minder is uitgegeven dan geraamd. Doordat de huidige in 2012/2013 aangeschafte mobiele telefoontoestellen steeds grotere uitval laten zien, is besloten om al in 2016 tot vervanging van de toestellen over te gaan. Met de vervanging is een investering gemoeid van € 167.000 welk bedrag binnen de exploitatie is gedekt o.a. uit de ruimte van het project ICT/DIV.

Additionele projecten

Na vaststelling van de Najaarsnota 2016 bedroeg het totaal aan additionele projecten € 1.953.800, Na vaststelling van de Najaarsnota 2016 is nog een bedrag van € 186.100 aan aanvullende opdrachten verstrekt, waardoor het totaal aan opdrachten uitkomt op een bedrag van € 2.139.900. In totaal is een

bedrag van € 1.144.500 uitgegeven, zodat een verschil resteert van € 995.400. Van dit bedrag heeft € 253.400 betrekking op opdrachten die in 2017 doorlopen; het restantbedrag van € 742.000 wordt aan de betreffende opdrachtgevers gerestitueerd en/of afgerekend (zie 5.1.4.1, tabel 24).

Onvoorzien

In de primitieve begroting was een post voor onvoorzien opgenomen van € 76.000. Via de vaststelling van de Najaarsnota 2016 is de post voor onvoorzien met € 25.300 (extern onderzoek) verlaagd naar € 50.700.

Baten

De totale baten zijn in 2016 € 965.300 lager uitgevallen dan geraamd.

Algemene dekkingsmiddelen

De overige opbrengsten zijn in 2016 € 30.100 hoger uitgekomen dan geraamd met name als gevolg van uitkeringen i.v.m. zwangerschappen.

Doordat de additionele projectkosten lager uitvallen dan geraamd komen de bijdragen van de opdrachtgevers eveneens lager uit. Als gevolg daarvan blijft de opbrengst € 995.400 achter bij de raming (zie 5.1.4.1).

Mutatie reserves

De mutaties in de reserves geeft een voordelig saldo te zien van € 331.900 ten opzichte van de raming. Ten opzichte van de gewijzigde begroting wijkt de onttrekking op twee onderdelen af: de onttrekking t.b.v. het project ICT/DIV is € 100.000 lager uitgevallen dan geraamd en daarnaast is in de begroting geen rekening gehouden met een onttrekking t.b.v. de eenmalige extra last voor vakantiegeld in verband met de invoering van het IKB per 1 januari 2017 van € 431.900.

In de begroting 2016 is rekening gehouden met een storting in de Algemene reserve van € 689.300 ten behoeve van de in 2017 aan de deelnemers te restitueren oprichtingskosten ODH en een onttrekking van € 225.700 ten behoeve van de dekking gevolgen cao 2015.

Bij de vaststelling van de resultaatbestemming 2015 en de Voorjaarsnota 2016 op 1 juli 2015 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met een mutatie van per saldo € 1.284.400.

Het project ICT/DIV, waarvoor in 2014 een budget van € 484.000 ten laste van de Algemene reserve beschikbaar is gesteld, is vertraagd. In 2014 is een bedrag van € 127.500 uitgegeven, in 2015 een bedrag van € 153.900 uitgegeven en in 2016 € 102.600. Het restantbudget van € 100.000 wordt pas in 2017 aan de Algemene reserve onttrokken.

Daarnaast is een bedrag van € 431.900 aan de Algemene reserve onttrokken voor de dekking van het in 2016 opgebouwde vakantiegeld als gevolg van de invoering van het IKB per 1 januari 2017.

In 2016 zijn de volgende bedragen in de Algemene reserve gestort:

• Oprichtingskosten ODH 2016	€	689.300
• Rekeningresultaat 2015	€	781.500
Totaal storting	€	1.470.800

In 2016 zijn de volgende bedragen aan de Algemene reserve onttrokken (inclusief nog niet bestemd rekeningresultaat 2015):

• Gevolgen cao 2015	€	225.700
• Nog niet bestemd rekeningresultaat 2015 (saldo jaarrekening)	€	781.500
• Opleidingskosten	€	80.000
• Programma Duurzaamheid	€	132.600
• Evaluatie accountrelatie ODH en deelnemers	€	50.000
• Gevolgen cao 2016	€	260.600
• Project ICT/DIV	€	102.600
• Restitutie projectkosten oprichting ODH 2015	€	558.600
• Vakantiegeld over 2016 als gevolg van invoering IKB per 1-1-2017	€	431.900
Totaal onttrekking	€	2.623.500

Van het stadsgewest Haaglanden is in 2013 een bijdrage voor drie jaar salarislasten ontvangen voor een overgekomen medewerker welke in een bestemmingsreserve is gestort. Jaarlijks wordt hieraan een bedrag onttrokken ter dekking van de salarislasten. In 2016 is een bedrag van € 8.600 overeenkomstig de begroting aan de bestemmingsreserve Haaglanden onttrokken. De bestemmingsreserve kent ultimo 2016 geen saldo meer.

9.2 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2016 Omgevingsdienst Haaglanden

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de ODH van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de ODH is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	L.P. Klassen
Functie(s)	Directeur/Secretaris
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	
Individueel WNT-maximum	179.000
Bezoldiging	
Beloning	124.404
Belastbare onkostenvergoeding	0
Beloningen betaalbaar op termijn	12.022
<i>Subtotaal</i>	<i>136.426</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	136.426
Motivering indien overschrijding:	N.v.t.
Gegevens 2015	
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0
Bezoldiging 2015	
Beloning	121.401
Belastbare onkostenvergoeding	0
Beloningen betaalbaar op termijn	11.999
Totaal bezoldiging 2015	133.400
Individueel WNT-maximum 2015	178.000

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	H. Horlings Midden-Delfland	A. Hekker Delft	T. de Bruijn Den Haag	B. Revis Den Haag
Functie(s)	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband in 2015	Alg. Bestuur/DB 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur/DB 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	17.900	17.900
Bezoldiging				
Beloning	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0
Motivering indien overschrijding:	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015				
Duur dienstverband in 2015				
Bezoldiging 2015				
Beloning	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0	0	0
Individueel WNT-maximum 2015	26.700	17.800	17.800	17.800

Bedragen x € 1	F. Kist Leidschendam-Voorburg	B. Minderhoud Pijnacker-Nootdorp	N. Dierdorp Rijswijk	L. Maat Wassenaar
Functie(s)	Lid	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband in 2015	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12	Alg. Bestuur 1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	17.900	17.900	17.900	17.900
Bezoldiging				
Beloning	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0
Motivering indien overschrijding:	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015				
Duur dienstverband in 2015				
Bezoldiging 2015				
Beloning	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0	0	0
Individueel WNT-maximum 2015	17.800	17.800	17.800	17.800

Bedragen x € 1	P. Ouwendijk Westland	M. el Mokaddem Westland	R. Paalvast Zoetermeer	R. Janssen Zuid-Holland	R. van de Sande Zuid-Holland
Functie(s)	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
	Alg. Bestuur/DB	Alg. Bestuur	Alg. Bestuur/DB	Alg. Bestuur/DB	Alg. Bestuur
	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900
Bezoldiging					
Beloning	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0	0
Motivering indien overschrijding:	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015					
Duur dienstverband in 2015					
Bezoldiging 2015					
Beloning	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoeding	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0	0	0	0
Individueel WNT-maximum 2015	17.800	17.800	17.800	17.800	17.800

De leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

9.3 Raming en realisatie werkplan T&V

Programma T&V 2016		Producten in uren		14.380	26.489
		Producten in aantallen		5.002	6.355
Product code	Taak/Product	Kental	Planning	Realisatie	
	<u>Milieu-inrichtingen</u>				
R01.1	Oprichtingsvergunning niet-complex	60	18	10	
R01.1	Oprichtingvergunning complex	175	4	2	
R01.2	Revisievergunning niet-complex	60	7	6	
R01.3	Veranderingsvergunning niet-complex	50	17	14	
R01.3	Veranderingsvergunning complex	150	1	4	
R01.4	Milieuneutrale veranderingsvergunning	32	20	24	
R27.1	Omgevingsvergunning BRIKS	60	2	2	
	Regie BRIKS		250	363	
R01.6/R01.7	Intrekkingsbesluit Wm	24	3		
R01.8	Geactualiseerde vergunning	32	1	2	
R07.1	Actualisatietoets vergunningen niet-complex	8	20		
R07.1	Actualisatietoets vergunningen complex	16	15	20	
R02.1/R02.2	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	24	9	11	
R03.1	Behandeling melding activiteitenbesluit	10	522	532	
R09.1/R18.1	Behandeling melding indirecte lozing/Blbi	14	112	88	
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Wm / indirecte lozing	34	140	210	
R06.1/R06.2/R06.3	Besluit verplichting Activiteitenbesluit	8	2		
R28.1	Behandeling Sloopmelding	16	5	5	
R08.2	Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	8	19	24	
R10.1	Vuurw erkontbrandingstoestemming	52	15	28	
R11.1/R11.2	Behandeling vuurw erk melding	16	41	80	
R03.1/A01.5	Toetsing en advies Wm	12	265	279	
A03.1	Vooroverleg Wm	40	31	35	
D11.1	Beheer milieu-informatie inrichtingen		0	0	
H01.1	Administratieve handhaving Wm		0	0	
	<u>Bodembescherming en -kwaliteit</u>				
R13.1	Beschikking bodemsanering	28	165	212	
R13.1	Behandeling melding w ijziging saneringsplan	10	12	11	
R14.1	Behandeling BUS-melding	12	180	201	
R15.1/R15.2	Behandeling melding Besluit bodemkw aliteit	4	455	488	
T08.1/A01.5	Toetsing bodem	8	1.221	1.522	
D03.1	Coördinatie bodemsanering		510	555	
A01.5	Advies bodem	8	459	521	
R16.1	Vergunning ontgronding niet-complex	75	8	3	
R16.1	Vergunning ontgronding complex	125	2		
A01.5	Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	16	10	27	
R19.1	Vergunning grondw ateronttrekking en -opslag	70	35	52	
R02.3	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	24	2		
R18.1	Behandeling melding Blbi-bodemenergie	16	9	32	
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Blbi-bodemenergie	32	2		

Programma		Producten in uren		14.380	26.489
T&V 2016		Producten in aantallen		5.002	6.355
Product code	Taak/Product	Kental	Planning	Realisatie	
A01.5	Advies WKO	60	25	27	
A01.5	Toetsing WKO	16	5	3	
D11.1	Informatie-ontsluiting Landelijk grondw aterregister		1.250	1.239	
R20.1	Ontheffing PMV	70	40	68	
R20.1	Melding PMV	10	50	59	
A01.5	Toetsing PMV Wabo	16	40	56	
A02.1	Beleidsadvies milieu	60			
A03.1	Vooroverleg w ater/ontgronding/Pmv	25	35	65	
A03.1	Vooroverleg bodem	8	43	32	
H01.1	Administratieve handhaving Wbb	6	2		
	Implementatie regelgeving/beleid Bodem		50	0	
	Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)w ater/PMV		25	0	
	<u>Natuurbescherming</u>				
R21.2	Ontheffing Ffw niet-complex	40	30	34	
R21.2	Ontheffing Ffw complex	75		1	
R21.1	Aanw ijzing Ffw niet-complex	40	5		
R22.1	Vergunningen Nbw niet-complex	40	70	278	
R22.1	Vergunningen Nbw niet-complex inhaalslag pre-PAS	40		267	
R22.1	Vergunningen Nbw complex	400	2		
R03.1	Melding Nbw (PAS)	24	70		
R23.1	VVGB Nbw	50	50	22	
R24.1	Bestuurlijk oordeel NBW	40	15	20	
R24.1	Toetsing Natuurbescherming	24	65	126	
A01.5	Toetsing onderzoek Natuurbescherming	24			
A01.2/A01.5	Advies Natuurbescherming	60	15	30	
D11.1	Monitoring ecologie		1.250	1.262	
A02.1	Beleidsadvies milieu	60	2		
A03.1	Vooroverleg Natuurbescherming	30	35	55	
	Implementatie nieuw e Wet Natuurbescherming en PAS		0	5.862	
	<u>Geluid, Lucht, EV</u>				
A01.5	Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	24	40	29	
A01.5	Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	40	67	31	
A01.5	Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	16	45	75	
A01.5	Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	16	227	416	
D04.1	Zonebeheer industriew aai		515	200	
R25.1	Beschikkingen hogere w aarde	32	42	45	
R12.1	Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	10	15	24	
D08.1	Beheer monitoringstool (luchtkw aliteit)		25	43	
A01.5	Advies milieu quickscan	8	62	1	
A04.1/A04.2	Advies/toetsing MER	60	3	2	
A04.3	Toetsing onderzoek MER-beoordeling	40			
A03.1	Vooroverleg Milieu en RO	100		5	
	Programma uitvoering EV		0	0	
D04.3	Inpassing bedrijf				

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Programma T&V 2016		Producten in uren		14.380	26.489
		Producten in aantallen		5.002	6.355
Product code	Taak/Product	Kental	Planning	Realisatie	
	<u>Overige taken</u>				
A01.3	Advies OG (diverse werkvelden)	24	1.050	3.625	
A02.1	Advies/ondersteuning Beleidsafdelingen OG		2.300		
A02.1	Beleidsadvies milieu		0		
A01.3	Inbreng bestuur/statenvragen		0	7	
A02.1	Bestuurlijke ondersteuning OG		100	0	
D14.1	Relatiebeheer		1.950	2.954	
D16.1	Deelname crisisorganisatie		250	0	
D15.1	Behandeling Wob-verzoek	12	17	9	
J0.01 t/m J02.4	Bezw aar en Beroep	100	56	130	
D09.1	Helpdesk loket *)	1	317	5.009	
D11.1	Informatie-ontsluiting *)	3	1.083	1.932	
	Bijhouden bodeminformatiesysteem		1.275		
D24.1	Planning & Control		930	1.144	
	Voorbereiding Omgevingswet		1.250	2.292	
	Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)		0		
*) = producten helpdesk en informatieontsluiting bodem en overig zijn op een gew ijsigde manier geregistreerd, namelijk als 1 post in uren en niet onderverdeeld in aantallen. De beoogde registratiew ije bleek in de praktijk niet nuttig en doelmatig.					

9.4 Raming en realisatie werkplan T&H

Programma T&H 2016		Producten in uren		13.737	15.555
		Producten in aantallen		11.040	11.946
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					Planning Realisatie
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)					
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	8	70
			2	10	656
			3	12	211
			4	22	118
				12	255
		Gestapeld toezicht		12	443
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		18	45
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		8	645
T01.4	Deelcontrole	Assimilatie		10	29
		Energie/duurzaamheid		30	61
		Externe veiligheid		5	59
		Grondwateronttrekking		30	24
		Indirecte lozingen PZH			20
		Meten/Verificatie		10	10
		Nazorg stortplaatsen		40	14
		Thema controle Afvalbeheer		5	31
		Thema controle Afvalstoffen		5	268
		Thema controle Afvalwater		5	20
		Thema controle Duurzaamheid		5	103
		Thema controle Grondverzet		5	30
		Thema controle Mest		5	20
		Thema controle Opslag stoffen		5	271
		Thema controle Stookinstallaties		5	16
		Thema controle VRH		5	11
		Vuurwerkopslag		10	294
		WKO-afdichting		8	5
		WKO-boorcontrole		12	20
		WKO-gesloten		10	24
		WKO-regulier		12	150
		WKO-start-up		30	20
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		7	204
Toezicht - Overig					
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		6	77
		Natte-koeltorens		6	58
		Programma van eisen upd		8	16
		WKO-administratief		6	500
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		15	15
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12	15
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		32	76
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		10	3
Overlast					
T06.1	Klachtbehandeling milieu	Afval			36
		Geluid			1.598
		Geur			582
		Licht			57
		Opslag			3
		Verontreiniging			12
		Overig			26
T07.1	Behandeling voorvalmelding			2	133
H05.1	Besluit op handhavingsverzoek			35	22
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		10	22
		Melding overlast (klacht)		10	765
		Ongewoon voorval		10	13
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		40	30

Programma T&H 2016		Producten in uren		13.737	15.555
		Producten in aantallen		11.040	11.946
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					Planning Realisatie
Bodembescherming en -kwaliteit					
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		20	127 165
		Bodemsanering niet ernstig		12	44 36
		Nazorglocatie actief		35	4 4
		Nazorglocatie niet actief		10	16 16
T09.2	Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm		10	34 25
		Tanksanering ondergronds		10	30 35
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		12	121 166
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		9	1 1
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		7	4 10
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		20	22 22
Bouw en gebruik					
T13.1	Controle BRIKS	BRIKS (toezicht)		40	15 7
T14.1	Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		20	1
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)					
T02.3	Hercontrole	Assimilatie		10	22 7
		Besluit Bodemkwaliteit		6	10 15
		Bodemsanering ernstig		10	13 8
		Bodemsanering niet ernstig		6	4 3
		Energie/duurzaamheid		15	20
		E-prtr		6	1
		Externe veiligheid		6	19 2
		Gebiedscontrole bodembescherming		6	10
		Gestapeld toezicht		6	145 316
		Grondwateronttrekking		10	8 2
		Handhavingsverzoek		6	9
		Herstelplicht Wm		6	2 14
		Indirecte lozingen PZH		6	1
		Inventarisatie bedrijven		6	213 50
		Lozingen buiten inrichting		6	1
		Melding overlast (klacht)		6	269 139
		Meten/Verificatie		10	3
		Mobiele puinbreker		6	3
		Natte-koeltorens		6	3
		Nazorg stortplaatsen		10	4
		Ongewoon voorval		6	4 1
		Opleveringscontrole		6	16 1
		Programma van eisen upd		6	4 1
		Tanksanering ondergronds		6	1 4
		Thema controle Afvalbeheer		6	10 3
		Thema controle Afvalstoffen		6	90 6
		Thema controle Afvalwater		6	5 5
		Thema controle Duurzaamheid		6	35
		Thema controle Grondverzet		6	8
		Thema controle Mest		6	6 2
		Thema controle Opslag stoffen		6	90 65
		Thema controle Stookinstallaties		6	5 7
		Thema controle VRH		6	3
		Vuurwerkopslag		6	51 10
		WKO-administratief		6	165 204
		WKO-afdichting		4	2
		WKO-boorcontrole		4	7
		WKO-gesloten		4	7 2
		WKO-regulier		7	83 53
		WKO-start-up		7	7 27
		Wm-regulier	1	5	14
			2	6	220 347
			3	6	75 128
			4	7	45 53
				6	83 12
T02.1	Administratieve controle repressief	Administratief toezicht		6	95 76

Programma T&H 2016		Producten in uren		13.737	15.555
		Producten in aantallen		11.040	11.946
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					PlanningRealisatie
T02.4	Sanctiecontrole	Administratief toezicht		6	1211
		Assimilatie		10	7564
		Besluit Bodemkwaliteit		6	1
		Bodemsanering ernstig		10	8
		Bodemsanering niet ernstig		6	2
		Energie/duurzaamheid		6	3
		E-prtr		4	1
		Externe veiligheid		6	31
		Gestapeld toezicht		6	2894
		Grondwateronttrekking		6	2
		Handhavingsverzoek		6	3
		Inventarisatie bedrijven		6	389
		Melding overlast (klacht)		6	4579
		Meten/Verificatie		10	4
		Mobiele puinbreker		6	
		Nazorg stortplaatsen		6	
		Ongewoon voorval		6	
		Opleveringscontrole		6	11
		Programma van eisen upd		4	1
		Thema controle Afvalbeheer		6	1
		Thema controle Afvalstoffen		6	211
		Thema controle Afvalwater		6	1
		Thema controle Duurzaamheid		6	5
		Thema controle Grondverzet		6	1
		Thema controle Mest		6	
		Thema controle Opslag stoffen		6	1710
		Thema controle Stookinstallaties		6	3
		Thema controle VRH		6	
		Vuurwerkopslag		6	6
		WKO-administratief		4	3023
		WKO-afdichting		7	1
		WKO-boorcontrole		7	
		WKO-regulier		7	98
		WKO-start-up		7	14
		Wm-regulier		6	90263
Handhaving					
H01.1	Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom		15	238419	
	Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom		25	136227	
	Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang		20		
	Handhavingsbesluit - Last onder bestuursdwang		20	1	
H02.1	Bestuursdwang		40		
H02.2	Last onder dwangsom - Invorderen		10	4392	
	Last onder dwangsom - Intrekken		10	46201	
H03.1	Bestuurlijke strafbeschikking milieu		20	1733	
H04.1	Proces verbaal		20		
Bezwaar & Beroep					
J01.2	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening		40	2837	
J01.1	Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening		50		
J02.2	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening		40	93	
J02.1	Behandeling beroep met voorlopige voorziening		50	1	
J02.4	Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening		40	1	
J02.3	Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening		50		
Advisering					
A01.3	Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag		15	5060	
A01.4	Advies milieu-aspecten calamiteit		10	144	
A01.5	Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag		10	5340	
A02.1a	Beleidsadvies milieu			2.6122.125	
A02.1b	Beleidsadvies omgevingswet			2.0772.077	
J03.1	Juridische (beleids)ondersteuning			164108	

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Programma T&H 2016		Producten in uren		13.737	15.555
		Producten in aantallen		11.040	11.946
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					Planning Realisatie
Overige Taken					
D09.1	Helpdesk				290 1.167
D10.1	Meldkamer				1.582 1.189
D11.1	Informatie-ontsluiting				1.680 1.082
D14.1	Relatiebeheer				2.120 2.046
D15.1	Behandeling WOB-verzoek			25	5 4
D16.1	Deelname crisisorganisatie				385 246
D19	Permanente meting				80
D13	Project bevordering milieubewustzijn	Energie/duurzaamheid			1.477 2.195
	Projecten	Coördinatie toezicht project - Glastuinbouw			111
		Coördinatie toezicht project - Mobiele brekers			45
		Coördinatie toezicht project - Nattekoeltorens			62
		Coördinatie toezicht project - Overige			253
		Vrijplaatsen			50 129
		Bedrijfssterreinen			60
		Ketentoezicht			1.000 1.054
		Project opschonen bedrijvenbestand			1.427
		Coördinatie vuurwerkopslag/evenementen			160 239

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening (pagina 27 t/m 36) een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de activa en passiva per 31 december 2016 en van de baten en lasten over 2016, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016, in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016 van Omgevingsdienst Haaglanden te Den Haag ('de entiteit') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- het overzicht van baten en lasten over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en de Regeling controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Ref.: eo399753

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180265), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op aanvragen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen waar onder deze algemene inkoopvoorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Omgevingsdienst Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

De bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel is bepaald op €239.000 (2015: €207.000), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de paragrafen; en
- de bijlagen (pagina 38 t/m 50).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het dagelijks en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BBV; en voor
- de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, en ten slotte
- een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 7 april 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A.E. Gerritsma RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Omgevingsdienst Haaglanden

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte criteria voor de financiële rechtmatigheid en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

11 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AR	Algemene reserve
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzondere opsporingsambtenaar
BRIKS	Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop
BSBm	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
DB	Dagelijks Bestuur
DCMR	Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DMS	Document Management Systeem
EED	Europese Energie-Efficiency Richtlijn
EMU	Economische en Monetaire Unie
EV	Externe veiligheid
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
I&M	Infrastructuur en Milieu
I&P	Inrichtings- en personeelsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel Keuzebudget
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KPN	Koninklijke PTT Nederland BV
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MER	Milieueffectrapportage
MKB	Brancheorganisatie voor het midden- en kleinbedrijf
Nbw	Natuurbeschermingwet
NJN	Najaarsnota
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OM	Openbaar Ministerie
PAS	Plan van Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PZH	Provincie Zuid-Holland
RMA	Record Management Applicatie
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SLA	Service level Agreement
SMS	Short Message Service
SMT	Sociaal Medisch Team
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UO	Uitvoeringsorganisatie Integrale Milieu Taakstelling
Vpb	Vennootschapsbelasting
VJN	Voorjaarsnota
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
WNT	Wet normering topinkomens
WOPT	Wet Openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens